פולע טאבעלע פון דער מלוכה-לאטעריע—זעה 9-טע זייט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראשען | היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 83 | Łódź, Niedziela, 12 kwietnia 1931 r. | ניינטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כ"ה ניסן תרצ"א | № 83

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

ארעסטירט דעם הויפט-דירעקטאר פון דער באנקראטירטער לאדזער האנדעלס-באנק

פרייטאג איז אין דער אויספארשונג ארום דעם באנקראט פון דער לאדזער האנדעלס-באנק אריינגעקומען א סענסאציאנעלע נייע ווענדונג, וואס האט געמאכט אין שטאט א גרויסן רושם. באלד נאך דעם, ווי די באנק איז ערקלערט געווארן פאר באנקראט, זענען ארעסטירט געווארן דער וויצע-דירעקטאר קאליבאווסקי און פראקורענט פאלושני. דער הויפט-דירעקטאר פון דער באנק, וולאדיסלאוו גארדאווסקי איז בעשטימט געווארן דורך די באנקראט-אויפזעהער, אלס לייטער פון דער באנק.

די אויספארשונג

איז ווייטער פארטגעזעצט געווארן מיט דער גאנצער ענערגיע. ס'זענען אויסגעפארשט געווארן עטליכע צעהנדליג עדות, בפרט אקציאנערן פון דער אזוי-גערופענער אפאזיציע, און פיל פון די קרעדיטארען, וועלכע האבן אין דער באנק געהאט זייערע אפשפארונגען און פערמעגען.

אין צוזאמענהאנג מיט די רעזולטאטען פון דער אויספארשונג זענען פרייטאג בייטאג געקומען עטליכע בעאמטע פון דער אויספארשונגס-מאכט, בראש מיט'ן קאמיסאר מיקא, און האבן

ערקלערט דעם הויפט-דירעקטאר גארדאווסקי, אז לויט א פערארדנונג פון פראקוראר ווערט ער ארעסטירט

זיי האבן געטראפן דירעקטאר גארדאווסקי אין זיין קאבינעט, און האבן פערלאנגט פון איהם א רייה דאקומענטען. נאכדעם האבן זיי איהם אויסגעהערט. דער פערהער האט געדויערט איבער א שעה צייט און נאכהער איז ער אין דער בעגלייטונג פון די אויספארשונגס-בעאמטע אפגעפאהרען אין אויספארשונגס-אמט. פון דארט איז ער אפגעפיהרט געווארן אין דער טורמע אויף קאפערניקא גאס.

דער ארעסט פון דירעקטאר גארדאווסקי האט אין שטאט געמאכט א געוואלדיגען רושם. מ'רעכענט, אז אין דעם ענין פון דער באנק-באנקראט וועלען נאך פארקומען

פיל אונערווארטעטע קאמפליקאציעס

דירעקטאר גארדאווסקי איז א ווארשאווער בעקאנטער באנק-טוער. ביז מיט עטליכע יאהר צוריק איז ער געווען הויפט-דירעקטאר און מיטאינהאבער פון דער „זיעדנאטשעני באנק" אין ווארשא. נאכדעם, ווי די באנק האט אין ווארשא באנקראטירט, און דער דירעקטאר פון דער לאדזער האנדעלס-באנק שולבארסקי איז געשטארבען איז ה' גארדאווסקי איינגעלאדען געווארן אלס הויפט-דירעקטאר און האט פערנומען דעם אמט אין לאדז. בפרט, ווייל ער איז בעטראכט געווארן אלס פערטרויאונגס-מאן פון די ענגלישע באנקירען.

ה' גארדאווסקי איז א משומד

ער איז א ברודער פון דעם בעקאנטען אין לאדז כירורג אנטאני גאלדמאן, נאכ'ן שמד מיט א 12 יאהר צוריק האט ער געענדערט זיין נאמען אויף גארדאווסקי.

אין אויספארשונגס-אמט איז דירעקטאר גארדאווסקי פערהערט געווארן דורכ'ן פראקוראר מארקאווסקי און אויבער-קאמיסאר ווייער. דער פערהער האט געדויערט א פאר שעה. אין רעזולטאט פונ'ם פערהער איז פערארדענט געווארן אדורכצופיהרען א רעוויזיע אין קאבינעט פון דירעקטאר גארדאווסקי און אין זיין וואוינונג.

ס'זענען ענטדעקט געווארען א רייה וויכטיגע דאקומענטען

ווי מ'טיילט אונז מיט, איז די אויספארשונגס-מאכט דעצידירט פעסטצושטעלען די אלע שריט פון דער לייטונג, וועלכע האבן דערפיהרט צום איצטיגען צושטאנד פון דער באנק און וועלען זיך נישט אפשטעלען פאר וויטערדיגע ארעסטען. דירעקטאר גארדאווסקי איז איינער פון די, וואס זענען אונטערן חשד, אז זיי זענען בעגאנגען די באנק-אפערע. ווי געזאגט, זענען

נישט אויסגעשלאסען וויטעדיגע ארעסטען

דאס איינציגע, וואס מ'ווייסט וועגען ארעסט פון דיר. גארדאווסקי איז, אז דער ארעסט איז פארגעקומען נישט צוליב שטייער-שווינדלערייען, נאר צוליב דער אפערע אין באנק גופא.

אונאפהענגיג פון דעם ארעסט, איז אין די אוונד-שעה'ן פערהאלטען געווארן אויך דער בעאמטער פון דער האנדעלס-באנק סערגיוש קאטשעק. וועגען דעם ארעסטירטען גיט מען איבער, אז ער איז געווען דער פערטרויאונגס-מאן פון די ארעסטירטע וויצע-דירעקטאר קאליבאווסקי און פראקורענט פאלושני. נאך אנ'אויספארשונג, וועלכע האט געדויערט עטליכע שעה איז ער בעפרייט געווארן.

נאך פאר דעם ארעסט פון דירעקטאר גארדאווסקי איז פארגעקומען א

זיצונג פון די באנק-אקציאנערען

אויף דער זיצונג איז ווידער בעהאנדעלט געווארן דער סאנאציע-פלאן פון דער באנק. די אקציאנערען האלטען, אז מ'דארף אויסצאהלען די קרעדיטארען די פולע 100 פראצענט פון זייערע פקדונות. ס'זענען ארומגערעדט געווארן די פארשלאגען, וועלכע דארפען געמאכט ווערען די ענגלישע באנקירען. אזוי ווי די אונטערהאנדלונגען מיט די ענגלענדער דארפען דויערען ביז 10 טאג, האט מען בעשלאסען בעפולמעכטיגען אדוו. פאוולאווסקין, אז ער זאל זיך בעמיהען ביי די מאסגעבענדע פאקטארען אפצולעגען דעם טערמין פון דער קרעדיטארען-פערזאמלונג, וועלכע איז בעשטימט געווארן אויפ'ן 14. ה. ח. די אקציאנערען האלטען, אז אין פערלויף פון 2 וואכען וואלט מען געקענט קומען צו

א פערשטענדיגונג מיט די ענגלישע באנקירען

און דאן אפשאפען דעם באנקראט. די פערזאמלונג פון די קרעדיטארען וואלט אזוי ארום געווארען איבריג.

פרייטאג האט קיין לאדז געזאלט אנקומען דער פערטרויאונגס-מאן פון די ענגלענדער, דירעקטאר האוסמאן. אינדערפריה איז אין אנ'אויטא ארויסגעפאהרען קיין קוטנא כדי זיך מיט איהם צו בעגעגענען דירעקטאר שלאבס, דער איבפארמאטאר פון די ענגלישע באנקירען, וועלכער וואוינט אין לאדז. פון קוטנא זענען זיי ביידע אפגעפאהרען קיין ווארשא.

דער ארעסטירטער דיר. גארדאווסקי איז געווען דער הויפט-פערבינדער מיט די ענגלישע באנקירען (דיר. גארדאווסקי איז א פאר יאהר געווען אין ענגלאנד איידער ער האט איבערגענומען זיין אמט אלס הויפט-דירעקטאר אין דער האנדעלס-באנק). ער האט אויך בעת זיין לעצטען בעזוך אין וויען בעקומען אינסטרוקציעס פון קאנסול אסער, וועלכער איז איצט קראנק און געפינט זיך אין א דארטיגען סאנאטאריום.

וועגען דער אויספארשונג און ארום דעם באנקראט גיט מען איבער פאלגענדע פרטים:

צווישען דער מעהרהייט אקציאנערען אין אייגעם פון זיי ה' וואוטקע, וועלכער האט געהאט א טייל אקציעס פון דער באנק, איז ענטשטאנען א סכסוך, ווייל ער איז נישט געוועהלט געווארן אין דער באנק-לייטונג. אין יאהר 1929 האט זיך ה' וואוטקע געווענדעט צו דער פראקוראטור מיט אנ'אנקלאגע אויף דער פערוואלטונג פון האנדעלס-באנק. דער פראקוראר האט פערארדענט אנ'אויספארשונג, אבער האט קיין שום מיסברויכען און פערברעכען נישט ענטדעקט, און דער ענין איז בטל געווארען. ווייטער גיט מען איבער, אז

בעת'ן קאנטראלירען די ביכער

האבען די עקספערטען פעסטגעשטעלט געוויסע אומפינקטליכקייטען בנוגע שטייער-ענינים, הגם דער ענין געהערט נישט צו דער פראקוראטור, האט ער פונדעסטוועגען דערויף אויפמערקזאם געמאכט די פערוואלטונג פון דער האנדעלס-באנק. פרעזעס בידערמאן האט זיך דאן געווענדעט מיט א בריף צו דער פינאנץ-קאמער און האט געבעטען צו בעשטימען א קאנטראל-קאמיסיע. די דאזיגע קאמיסיע, וועלכע איז טאקע בעשטימט געווארען האט נאך ביז איצט נישט פערענדיגט איהר ארבייט.

די ארכיוועז פון דער באנק זענען פער'חתמ'עט געווארען

און יעדען טאג נאך דער ארבייט זענען די ביכער ווידער פער'חתמ'עט געווארען.

כדי פטור צו ווערען פון וואוטקעס אנקלאגעס, האבען די אקציאנערען אפגעקויפט ביי וואוטקע זיינע אקציעס. די ענגלישע באנקירען האבען זיך נאטירליך מיט דעם ענין אינטערעסירט און זענען געווען שטארק בעאונרוהיגט. די אקציאנערען פון דער באנק זעהען מעגליך אדורכצופיהרען די סאנאציע איצט ביי צוויי בעדינגונגען: 1) אז אלע פראקוראטארישע אויספארשונגען און די קאנטראלעס פון דער פינאנץ-אמט מיט עווענטועלע שטראפען זאלען אויפהערען, און 2) אז די ענגלישע קרעדיטארען זאלען נישט בעהאנדעלט ווערען ווייטער אלס קרעדיטארען, נאר זיי זאלען ווערען אקציאנערען און האבען אלע רעכט און פליכטען פון די אקציאנערען. די פוילישע אקציאנערען וואלטען דאן גענומען אויף זיך צו בעצאהלען די שטייער-שטראפען און די פערלעגענע שטייערן.

די פערגאנגענע וואך איז קיין מעראן

ארויסגעפלויגען אויף אנ'אעראפלאן

דער יונגסטער זוהן פון פרעזעס בידערמאן צו זיין פאטער, וועלכער איז דארט אויף קור, און קען קיין לאדז נישט קומען. פרייטאג איז ער צוריקגעקומען און מיטגעבראכט אינסטרוקציעס פון זיין פאטער.

די קרעדיטארען פון דער באנקראטירטער באנק האבען בעשלאסען זיך צו פעראייניגען און האבען די אויפזיכט איבער די שריט פון דער באנקראטירטער באנק און די עווענטועלע פארמען פון אפשאפען דעם באנקראט. צווישען די קרעדיטארען פון דער באנק הערשט א מורא, אז די ענגלישע באנקירען וועלען פרובען אויפשטעלען די באנק אויף דעם חשבון פון די פוילישע קרעדיטארען.

(ווייטער זעה 3-טע זייט).

וואהל-קאמיטעט צו די קהלה-וואהלען אין לאדז פון דער האנדווערקער-צענטראלע פאלודניאווא 4.

אכטונג, האנדווערקער! געדענקט, אז היינט איז דער לעצטער טאג נאכצוזעהען די וואהלער-רשימה אין דער קהלה.

ערפילט אייער חוב! געהט באלד נאכזעהן די וועהלער-רשימה און אויב איהר געפינט זיך נישט, רעקלאמירט באלד און פערלאנגט, אז מען זאל אייך אריינטראגען אויף דער ליסטע.

פערזוימט נישט אז פערלירט נישט אייער וואהל-רעכט!

דער וואהל-קאמיטעט.

בעמערקונג: אלע ווערען געבעטען מיטצונעהמען זייערע פעסער, כדי צו קענען אויפ'ן ארט רעקלאמירען.

אינפארמאציעס ווערט ערטיילען דאזשר האפמאן א גאנצען טאג אין דער גמינע.

מיטוואך, דעם 15-טען ד.ח. קומט פאר די ערעפנונג פון עלעגאנטען

Café-Restaurant

ביים האטעל „SAVOY"

6 TRAUGUTTA 6
telefony 203-38 i 203-39

שענליך קאנצערטען. ערשטקלאסיגע קיך. נידריגע פרייזען.

יודישער אונפּאַרטײַאיש-װירטשאַפטליכער בלאָק צו די װאַהלען צו דער יודישער קהלה

דערמאָהנט, אַז הײַנט ענדיגט זיך דער לעצטער טערמין נאָכצוקוקען די װעהלער ליסטעס און פון אַרײַנטראָגען רעקלאַמאַציעס.

די שטים-בערעכטיגטע זענען אַלע פּױלישע בירגער פון יודישען גלױבען. װעלכע האָבען געענדיגט 25 יאָהר און װאױנען זײַט אַ יאָהר אױפן שטח פון דער שטאָט לאָדז (בעװײַז דינט דאָס מעלדונגס בוך), נישט אָבהענגיג דערפון, צי זײ זענען עטאַט-צאָהלער פון דער גמינע. דעריבער בעטען מיר די װעהלער, אַז זײ זאָלען הײַנט, דעם 12-טען אַפּריל 1931 מאַסענװײַז זיך מעלדען און נאָכקוקען אין לאָקאַל פון דער יוד. גמינע, פּל. װאָלנאָשטשי 6 פון 8 אַ זײגער פריה ביז 11 אַ זײגער בײַנאַכט, אָדער זײ פיגורירען אױף דער ליסטע.

װעהלער! יעדע שטימע קען דעצידירען װעגען נצחון.

אױפן איצטיגען סעזאָן מעבעל

איז די פירמע פערזעהען מיט אַ גרױסען אױסװאַהל פון:

שלאָף-צימער, עס-צימער, קינדער-צימער א. אז. װ. קאָמפּלעטע אײַנריכטונג, װי אױך ענגלישע שטיק

צוליב׳ן קריזיס זענען די פּרײַזן רעדוצירט אױף 50%

MARKOWICZ i NASIELSKI

PIOTRKOWSKA 6
TELEFON 149-71
פאַבריק: Południowa 10

מעבעל

און אױך די בעסטע בעדינגונגען עמפּפעהלט די גרעסטע און רעעלסטע פירמע אין לאָדז

קומט און איבערצײַגט אײַך!

Kino-Teatr Spółdzielnia

40 Sienkiewicza 40

הײַנט און פאָלגענדע טעג! אינטריגע, ליבע און ספּאָרט — **Lil DAGOVER**

אַט דאָס זענען די אומשטענדען, אין װעלכע עס פערבריינגט די הערליכע אַרטיסטין אין פילם א. נ.:

„איהר לעצטע רײַדענשאַפט"

די מענער-הױפּט-ראָלע פיהרט אױס **JEAN ANGELO**

אױסערן פּראָגראַם: „מיר די ערשטע בריגאַדע", װי אױך די פרעהליכע קאָמעדיע „פליפּ און פלאָפּ אין פערלעגענהײַט"

אונגעװעהנליכע רײַכע מוזיק-בעגלײַטונג אונטער דער לײַטונג פון ה׳ צ. קאַנטאָר.

אַנהױב פון די סעאַנסען אין געװעהנליכע טעג 4 נאָכמ., שבת, זונטאָג און יום-טוב — 2 אַ זײגער בײַטאָג. אױפ׳ן ערשטען סעאַנס זענען די פּרײַזען פון אַלע פּלעצער צו 40 גר. און 60 גר.

נעכסטער פּראָגראַם: אַ מעע-אױפ־נאַהמע איז „דײַזע" אין דער הױפּטראָלע **Aleen Pringle**, װי אױך „לױט דעם בוכשטאַב פון געזעץ" אין דער הױפּט-ראָלע **Madge Bellamy**

בעקאַנטמאַכונג.

די פאַרבערײַ און אַפּרעטור אין מאַניאַ פּאָלעשיע

מאַכט דערמיט בעקאַנט, אַז פון 15-טען אַפּריל ד. י. װערט דער בעטריב װידער בענײַט און עמפּפעהלט זיך דער ג׳ קונדשאַפט פאַר בעק, קלאָאַט, ערמעל פוטער און פערשידענע פוטער-שטאָפען, װי אױך דעקען-שטאָפען. אַלעס פון ערשט-קלאַסיגע אױספיהרונג. רעעלע בעהאַנדלונג.

Wykonczalnia i Farbiarnia „POLESIE" Sp. z ogr. odp.

ŁÓDŹ, SREBRZYŃSKA 22

Tel. do 20/4 144-33, od 20/4 225-10

„SPLENDID"

11-טער ליסטאָפּאַד 31 — קאָנסטאַנטינער

— דאָס בעקאַנטע מענער-היט-געשעפט —

עמפּפעהלט צום קומענדען פריהלינג- און זומער-סעזאָן דעם רײַכסטען אױסװאַהל פון

מענער-היטע

פון די נײַעסטע פאַסאָנען פון אין- און אױסלענדישע פירמעס

ספּאָרט-היטלעך

די פּרײַזען זענען צוליב׳ן קריזיס בעדײַטענד פּערקלענערט.

בעמערקונג: מיר בעזיצען אַ גרױסען אױסװאַהל פון עלעגאַנטסטע

Dr. med. Gustawa ZAND-TENENBAUMOWA

פרױען-קראַנקהײַטען און אַקושעריע

האָט זיך איבערגעטראָגען

אױף פּיעטרקאָװער 109

טעלעפאָן 220-25 נעמט אָן פון 12—1 5—3

אַנ׳אַרט צו שלאָפען

פאַר 4-3 מענער אָדער 3-4 פרױען מיט עלעקטרי, עװענטועל אַ גאַנצע שטוב בעזונדער איבערצוגעבען צו ערפאַה. װסכאָדניאַ 27

DR. MED. L. Pikielny

אױראַלאָג

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָז און אורין-קראַנקה.

NAWROT 8, tel. 2,19-90

טעגליך אָן פון 4—7 אָװענט.

אַ קװאַליפיצירטער

געזעלען

צו דאַמען-מאַנטעל װי אױך מיטנײַערס װערען פון זאָפאָרט געזוכט בײַ

ל. שלאָמאָװיטש

זגערזשער 14.

Dr. med. H. KRAUSKOPF

אַקושעריע און פרױען-קראַנקהײַטען

װאױנט יעצט

זגערזשער, 15 טעל. 113-47.

נעהמט אָן פון 4 ביז 7 אָװענד.

אין װישניאָװאַ גוראַ

אַ גרױסער פרײַער פּלאַץ געלעגענהײַטליך ביליג צו פערקױפען. אױך טײלװײַז אינפ. פערמיטלונגס-ביוראָ בײַם יודישען אינװאַלידען-פעראײַן פּולנאָצנאַ 29, טעל. 191-78. 2290

DR. MED. A. SZPRYNGIER

אַקושעריע און פרױען-קראַנקהײַטען

נעמט אָן אין דער לעטשניצע „צענטראַלנאַ" פּיעטריקאָװער 62 פון 3—4 נאָכמיטאָג

און אין דער הײם

קיליגסקיעגאָ 30, טעל. 222-27

פון 5—7 נאָכמ.

אַ קװאַליפיצירטער

שטריקער

קען זיך מעלדען בײַ

פ. טענענבױם

פּיעטרקאָװער 38

טעלעפאָן 179-60.

Dr. med. H Karaś

אינערליכע און קינדער-קראַנקהײַטען

זגערזשער 16

נעמט אָן פון 11 ביז 1 און פון 3 ביז 7 אָװענד.

אַ עקספּעדיענט

צו סאָדע-װאַסער

אַ פאַכמאַן װערט געזוכט. אָפּערטען אָפּצוגעבען אין אַדמיניסטראַציע אונטער „N. N." 2248

Doktór KLINGER

ספּעציאַל-אַרצט פאַר װענער. שע. הײט- און האָר-קראַנקהײַטען

ANDRZEJA 2, tel. 132-28

נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אָװענד און פון 1—2 נ"מ אין דער „לעטשניצע פּיעטריקאָװער 26"

אַ קװאַליפיצירטע

װעש-נײעהרין

װאָס פערשטעהט טאַנצײַט אין אַ קװאַליפיצירטע שטיקערין קענען זיך מעלדען

נאָװאָ-צעגעלנ. 24 װ. 27

Dr. Z. Rakowski

פאַר אױרען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה

קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 127-81.

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אױך אָן אין לעטשניצע „זגערזשער 17" פון 10—11 און פון 2—3

Dyrekcja

KOLEI ELEKTRYCZNEJ ŁÓDZKIEJ, Sp. Akc.,

zawiadamia niniejszem pp. Akcjonarjuszów, że z dniem 15 kwietnia 1931 r. wydawane będą pp. Akcjonarjuszom bilety bezpłatne na przejazd tramwajami na nowy okres od 1 maja 1931 r. do 30 kwietnia 1932 r.

Wydawnictwo biletów odbywać się będzie w biurze Zarządu przy ulicy Tramwajowej No. 6 w godzinach od 8 do $12^{1}/_{2}$ i od 15 do 17 (w soboty od 8 do $12^{1}/_{2}$) za okazaniem oryginalnych akcyj lub kwitów depozytowych, przyczem na każde 50 akcyj wydany będzie 1 bilet.

Bilety, wydane na okres bieżący a znajdujące się w posiadaniu pp. Akcjonarjuszów, po dniu 30 kwietnia r.b. będą nieważne.

טוך- און קאָרט-לאַגער

Sz. MAROKO

לאָדז, נאַװראַמיעסקאַ 2

פראָנט, 1-טער שטאָק, טעל. 159-48.

עמפּפעהלט צום פריהלינג- און זומער-סעזאָן אַ גרױסען אױסװאַהל פון די נײַעסטע און בעסטע דאַמען- און הערען-שטאָפען.

35.000 זל.

אױפ׳ן ערשטען נומער היפּאָטעק װערט 80.000 זל. זוך איך אױף גינסטיגע בעדינגונגען.

טעלעפאָן 126-04. 2236

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הױט-קראַנקהײַטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שװאַכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָװ.

זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמ.

בעזונדערער װאַרטע-זאַל פאַר פרױען.

Dr. med. J. Lubicz

כירורג-אָרטאָפּעד

Gdańska 28, tel. 183-17

קראַנקהײַטען פון די בײנער, געלענקען, מעדקרימונגען פון די פּלײצעס און גלידער, אײַנגעפיהרטע פּראָצעדורען פון זעמעדיכע אָרטאָפּעדישע איבערטען, װי: פּלאַטפוס, אױף פלאַטפוס, קינסטליכע הענד און פיס, קאָרסעטען א. ז. װ.

נעמט אָן פון 2.30 ביז 4.30 נאָכמיטאָג.

זאַל „הזמיר" אל. קאָשטשושקי 21

קומענדיגען זונטאָג, דעם 19 פעברואַר, 8.30 אין אָװענד

װעט די בעקאַנטע יודישע שריפטשטעלערין

רחל פײַגענבערג

האַלטען אַ רעפעראַט א. ד. ט.:

„די װעלט װיל מיר זאָלען זײַן יודען"

אײַנצעלהײַטען אין די װײַטערדיגע אַנאָנסען.

קלײַנהענדלער-פעראײַן אױף דער שטאָט לאָדז

פּיעטריקאָװער 6.

זונטאָג, דעם 26-טען אַפּריל ד. י., 5 אַ זײגער אָװענד קומט פאָר

די יעהרליכע אַלגעמײנע פערזאַמלונג

פון פעראײַן צום ערשטען טערמין מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:

1) ערעפנונג, 2) װאַהלען פון אַ פּרעזידיום, 3) טעטיגקײט און קאַסע-בעריכט, 4) װאַהלען פון אַ נײַע פערװאַלטונג, 5) פערשידענעס.

בעמ.: אין פאַל פון נישט קומען די געהעריגע צאָהל מיטגלידער, קומט די פערזאַמלונג פאָר צום צװײטען טערמין 7 אין אָװענד בײַ יעדער צאָהל מיטגלידער.

די פערװאַלטונג.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אױס אונזער חשוב׳ן פּרעזעס

ה׳ פײַװיל נײַפעלד

צוליב׳ן טױט פון זײַן גײַסט פערגעסענעם שװאָגער

נ"ע משה אליעזר װײַנבערג

זײַט געטרײסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערװאַלטונג פון פעראײַן „עזרת אחים" אין לאָדז.

זאַװאַדזקאַ 28

נאָך לאַנגע שװערע לײַדען איז בעכסען, שבת קודש געשטאָרבען אונזער לאַנגיעהריגער מיטגליד

נ"ע שמואל גרונם װײַסבראָט

צו דער לוי׳ װעלכע קומט פאָר הײַנט, זונטאָג, 12 אַ זײגער בײַטאָג פון טרױער-הױז, שװ. יאַקובאַ 6, װערען אַלע מיטגלידער געבעטען צו קומען אָפּגעבען דעם פערשטאָרבענעם דעם לעצטען כבוד.

די פערװאַלטונג פון זאַטלער-צעך אין לאָדז. 2240

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 12 כד ניסן תרצ"א

אפריל
זון-אויפגאנג 5.03
זון-אונטערגאנג 6.21

דער קאמף דר. וויעלינסקי—פ.פ.ס.

האט אנגענומען א נייע ווענדונג

די געהיימניש פון די „צוויי לאוויקעס"

דער קאמף אין מאגיסטראט צווישען דעם וויצע־פרעזידענט וויעלינסקי מיט זיינע חברים פון פ.פ.ס. האט אנגענומען א נייע ווענדונג. פון די פערזענליכע קריגערייען צווישען ד"ר וויעלינסקי און לאוויניק פורטאל, בעת וועלכע ביידע האבען זיך אין דער פרעסע פארגעווארפען נישט חבר'יש־קייט און קנאפע „פראלעטארישקייט" איז איצט ארויסגעשוואומען א מאמענט, וואס טראגט א ברייט געזעלשאפטליכען כאראקטער, און ערשט איצט וועט קענען פעסטגעשטעלט ווערען צי דא איז געקומען אין שפיל דעמאגאגיע, אדער ס'איז ווירקליך עפעס פאראן.

אין זיינע געשפרעכען מיט זשורנאליסטען, האט ד"ר וויעלינסקי ערקלערט, אז איינע פון די סיבות פון זיין קאנפליקט מיט די חברים פון א.ק.ר. איז געווען דער

ענין מיט „צוויי לאוויקעס"

איין פרייטאגדיגען נומער פון אונזער צייטונג האט פרעזידענט זשעמיענצקי פערעפענטליכט א בריף וועגען דעם דאזיגען ענין פון די „צוויי לאוויקעס" אין וועלכען ער שטעלט פעסט, אז די אויספארשונג מכוח דעם ענין האט געפיהרט פרעזידענט זשע־מיענצקי און וויצע־פרעזידענט ד"ר וויעלינסקי, בעת ער האט פערטרעטען דעם פרעזידענט און ס'זעהט אויס, אז ס'זענען נישט געווען קיין שום אנהאלט פון דער אויספארשונג צו מאכען א געברויך, ווי באלד ער — ד"ר וויעלינסקי — האט עס נישט געטון.

דערויף האט ד"ר וויעלינסקי פערעפענטליכט אנ'ערקלערונג. ד"ר וויעלינסקי בעהויפטעט, אז א רייה פערזאנען האט איהם איבערגעגעבען קלאגען, וואס קאמפראמיטירען א לאוויניק. דאס איז געווען אין מאי. א פאר חדשים שפעטער איז איינגעפלאסען אנ'אנקלאגע אויף א צווייטען לאוו־ניק. דעם 5. מאי האט ד"ר וויעלינסקי די פערזאן, וואס האט געמאכט די פארוואורפען אריינגעפיהרט צום פרעזידענט זשעמיענצקי און דארט האט דער אינפארמאטאר ווידערהאלט זיינע פארוואורפען. ענ־דע אויגוסט איז אויפגעשוואומען דער ענין פונ'ם צווייטען לאוויניק. ד"ר וויעלינסקי האט דאן איינ־פארמירט דעם פרעזידענט, אז ער צוזאמען מיט וויצע־פרעזידענט ראפאלסקי, לאוויניק פורטאל, י. וואידאן און עווג. אייזענקעל און ביידע יוריסקאנ־סולטען פון מאגיסטראט בעהאנדעלט דעם ענין אין דער אנוועזענהייט פון ביידע לאוויניקעס. צו דעם האט ד"ר וויעלינסקי אינפארמירט ,אז ער האט

א בריף, וועלכער קאמפראמיטירט

איינעם פון די צוויי לאוויקעס. פרעז. זשעמיענצקי האט פון איהם פערלאנגט דעם בריף און האט אין זיין ווענדונג צו ד"ר וויעלינסקי געשריבען: חשוב'ער חבר! דעם בריף פון... וואלט איך געוואלט האבען, כדי צוזאמען מיט אנדערע אפ־שטעלען זיך אויף דעם, אז מ'זאל דעם ענין ווייטער לאזען, כ'האב געווארט מיט דער דעציזיע ביז איהר וועט געזונד ווערען, אבער אזוי ווי איהר צוריק־קומען צו דער ארבייט, פערשלעפט זיך ליידער, מו־זען מיר אננעהמען א וועלכען ס'איז בעשלוס. לאדז, דעם 29. סעפטעמבער 1930. אונטערגעשרי־בען: בר. זשעמיענצקי. דעם זעלבען טאג האט פרעז. זשעמיענצקיס סעקרעטאר דערהאלטען פון ד"ר וויעלינסקין דעם בריף און האט קוויטירט, אז ער האט דעם בריף דערהאלטען. ווייטער גיט איבער ד"ר וויעלינסקי, אז דערהאלטענדיג די אנ־קלאגע געגען די לאוויניקעס האט ער זיי אריינגע־רופען צו זיך און ערקלערט:

פערטיידיגט זיך, אדער זאגט זיך אפ פון די מאנדאטען!

ביידע האבען ערקלערט, אז זיי וועלען ארויסטרע־טען געריכטליך, אבער זיי האבען עס נישט געטון.

ד"ר וויעלינסקי האלט דעריבער, אז דער ענין וועט איצט מוזען אויפגעקלערט ווערען. די נעמען פון די לאוויניקעס האט ער דערווייל זיך אפגעזאגט אנצורופען.

אויף דער נאהענטסטער זיצונג פון שטאט־ראט, וועלכע וועט וואהרשיינליך פארקומען היינ־טיגען דאנערשטאג וועלען די מעהרהייט פראקציעס אריינטראגען אנ־

אנ'אונצוטרוי-וואטום פאר'ן וויצע פרעזידענט דר. וויעלינסקי

דאגעגען וועט די אפאזיציע אריינטראגען אנ'אינטערפעלאציע צום מאגיסטראט וועגען די ער־קלערונגען פון ד"ר וויעלינסקי בנוגע דעם ענין מיט די „צוויי לאוויקעס". אויף דער דאזיגער זיצונג וועלען אויך בעהאנדעלט ווערען די ענדע־רונגען אין בודזשעט.

ערקלערונג פון שטאט פרעזידענט זשעמיענצקי

אזוי ווי איך האב צוגעזאגט, אז כ'וועל איינ־פארמירען די עפענטליכע מיינונג ווי ס'זעהען אויס די פאקטען וועגען דער זעלבסטפערוואלטונג, וואס ווערען בעריהרט אין דער פרעסע אין צוזאמענהאנג מיט'ן ארויסטריט פון ד"ר וויעלינסקי פון פ.פ.ס. ערקלער איך היינט פאלגענדעס:

1) אויף דער מאגיסטראט־זיצונג פון דעם 8. ה. ח. האט ד"ר וויעלינסקי זיך געווענדעט צו מיר, אז איך זאל אויפ'ן גרונד פון דאקומענטען אויס־פארשען בעאמטע און פעסטשטעלען, צי ער האט ביי דעם נאכקאנטראלירען די דאקומענטען פון די 4 מאגיסטראט־בעאמטע אימיצען בעאויפטראגט צו מאכען א פאליציייאישע אנקלאגע, און צי ער האט ערקלערט, אז ער וועט נעהמען אין שוץ דעם מא־גיסטראט־בעאמטען אייזענקעל.

נאכ'ן אדורכפיהרען די נויטיגע קאנטראלע שטעל איך פעסט, אז 1) ד"ר וויעלינסקי האט נישט פעראָרדענט צו מאכען א פאליצייאישע אנקלאגע, און אז בעת ה' גראלינסקי האט בעריכ־טעט וועגען אייזענקעלס ענין, האט ד"ר וויעלינסקי ערקלערט, אז ער מוז איהם בעהמען אין שוץ, ווייל די וואיעוואדזשאפט האלט איין אין קארעס־פאנדירען וועגען איהם.

אלע אנטיילנעהמער פון דער עקזעקוטיווע זי־צונג, ווען ס'איז פארגעקומען דער פאל מיט ד"ר וויעלינסקי לייקענען, אז זיי זאלען האבען גערעדט וועגען פאליצייאישע מסירות, אויף די פערזאנען, אויף וועלכע ד"ר וויעלינסקי פערופט זיך אין זיין אינטערוויאו לייקענען עס, אזוי ווי פון פערשידענע ארטיקלען אין דער פרעסע קען מען בעקומען דעם איינדרוק, אז די דינסט־קאטעגאריעס פון די ה"ה פורטאל, אייזענקעל, י. וואידאן און ס. וואידאן זענען נישט אין ארדנונג שטעל איך פעסט, אז לויט מיין איבערצייגונג זענען זיי אין פולען איינקלאנג מיט די רעכטס - פאר־שריפטען. אין זיין אינטערוויאו דערציילט ד"ר וויעלינסקי, אז בעת זיין אפוועזענהייט האט מען אוואנסירט דעם לאוויניק פורטאל פון 4. אויף 3. קאטעגאריע. די אינפארמאציע מוז איך דערגענצען: דער ענין איז גענוי אויסגעפארשט געווארען דורך דער אויפזיכטס־מאכט און נאך אנ'אויפקלערונג מצד'ן מאגיסטראט איז דער אוואנס פון לאוויניק פורטאל דורך דער מאכט גענומען געווארען צו קענטניש.

ענטפערענדיג אויף מיין בריף וועגען די „צוויי לאוויקעס", רעדט ארום ד"ר וויעלינסקי דעם ענין אויף א ברייט פובליציסטיש־פאלעמישען אופן. איך וועל זיך אויף דעם וועג נישט לאזען. אזוי אבער מ'קען פון דעם אינטערוויאו בעקומען דעם איינ־דרוק, אז כ'האב נישט גענוג בעמיהט זיך דעם ענין אויסצופארשען און אזוי ארום נישט גענוגענד אפגעהיט דעם געזעלשאפטליכען אינטערעס, ער־קלער איך, אז כ'וועל זיך באלד ווענדען צום שטאט־ראט, אז ס'זאל מיר געגעבען ווערען די מעגליכ־קייט אפצוגעבען א גענויען בעריכט וועגען מיינע שריט, וואס כ'האב פארגענומען אין דער אנגע־לעגענהייט און וועגען ווייערע רעזולטאטען.

אויף דעם אופן וועט אויפגעקלערט ווערען דער ענין און אלץ, וואס איז מיט איהם פער־בונדען.

(—) שטאט־פרעזידענט בר. זשעמיענצקי.

ערב די קהלה-וואהלען

נעכטיגע זיצונג פון דער רעקלאמאציע-קאמיסיע

בעכטען אין אווענד איז אין דער קהלה פארגעקו־מען א זיצונג פון דער רעקלאמאציע־קאמיסיע.

ביז היינט זענען אריינגעטראגען געווארען בסך הכל 200 רעקלאמאציעס.

דער דאזא"ר לייבוש ראזענבערג בעקלאגט זיך, אז די פארמאליטעטען ביים רעקלאמירען זענען זעהר שווערע, אזוי, למשל, מוז מען מיטברענגען הויז־ביכער, פעסער וכדומה, און ער בעט דעם פארזיצער, אז מ'זאל די דאזיגע פארמאליטעטען אין דעם היינטיגען לעצטען טאג פון אנגעבען רעק־לאמאציעס, פערלייכטערען: עס זאל גענוג זיין פארצושטעלען בלויז א פאס.

דער פארזיצער ה' מינצבערג ערקלערט, דאס ער וועט זיך בעמיהען אויסווירקען א פערלייכטע־רונג אין דער אנגעלעגענהייט.

ה' ראזענבערג און י. מ. וואידיסלאווסקי בע־טען, אז דער טערמין זאל, מחמת די געוועז. יום־טוב־טעג, פראלאנגירט ווערען אויף נאך 3 טאג. דער דאזיגער פארשלאג ווערט אפגעווארפען.

נאכהער ווערען בעטראכט 2 רעקלאמאציעס פון די דאזא"עס האלענדערסקי און עדעלמאן, וועלכע זענען געשטראכען געווארען לויט'ן פאראגראף 20. זייער רעקלאמאציע ווערט אפגעווארפען.

ה' מינצבערג האט ערקלערט, אז ער גופא האט געזעהען, דאס ה' האלענדערסקי פיגורירט אין שטאט־ראט אלס קאנפעסיאנסלאזער.

האנדווערקער-פערבאנד

פאדערט אויף צו קאנטראלירען די וואהל-ליסטע

די פערוואלטונג פון דעם צענטראלען האנד־ווערקער־פערבאנד (פאלודניאווא 4) פאדערט אויף אלע האנדווערקער היינט צו געהן מיט די פעסער אין דער קהלה אריין נאכקאנטראלירען, צי זיי זענען אריינגעטראגען אין דער וואהל־ליסטע, און ווען נישט — זאלען זיי גלייך רעקלאמירען. ביים רעקלאמירען וועט אנוועזענד זיין אין דער קהלה א גאנצען טאג דער דאזאר ה' האפמאן.

שניי, פרעסט, זשאדקעווקעס און סאלאט

(§) דעם פערגאנגענעם פרייטאג האבען זיך אויף די לאדזער מערק בעוויזען סאלאט און זשאט־קעווקעס, וועלכע מיר זענען געוואוינט צו זעהען ערשט אין אנהויב זומער. ס'זעהט אויס, אז דאס זענען ארטיקלען פון די אראנזשעריעס, אבער טראץ דעם זענען די פרייזען אויף זיי געווען גענוג צו־בענגליכע און קיין בעלנים אויף די ארטיקלען האט נישט געפעלט. דער זומער שלאגט זיך דאך אדורך, טראץ די פרעסט און שניי, וועלכע מיר אבספער־ווירען היי יאהר אין אפריל, שוין נאך פסח.

דרינגענדע אונטערשטיצונג פאר ארבייטסלאזע

(מ) מאנטאג, דעם 13 אפריל וועט זיך אנ־הויבען די רעגיסטראציע פון איבייטסלאזע פיזישע ארבייטער אויף דרינגענדע מלוכה־שטיצע אויף אפריל. דאס רעכט אויף שטיצע האבען די אר־בייטסלאזע, וועלכע וואוינען אין לאדז וועניגסטענס זייט'ן 1 יאנואר 1930, האלטען אויס א פאמיליע, האבען נישט קיין פערמעגען, האבען נישט קיין הכנסות, וואס זענען גלייך אדער גרעסער פון דער שטיצע, בעקומען נישט קיין שטיצע פון דער קראנ־קען־קאסע, און בעקומען נישט קיין איגוואלידען רענטע האבען דערהאלטען די שטיצע אין מערץ אדער האבען אויסגעשעפט זייערע אונטערשטיצו־נגען פון ארבייטסלאזען פאנד אין מערץ 1931 י.

די רעגיסטראציע וועט פארקומען אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס־אמט פאר ארבייטסלאזע אויף דער גאס פון 28 שיטער פולק 32 פון 8.15 פריה ביז 2 בייטאג.

מאנטאג — 13 אפריל	A B C D E F
דינסטאג — 14 אפריל	G H I J
מיטוואך — 15 אפריל	K L Ł
דאנערשטאג — 16	M N O
פרייטאג — 17	P R S
שבת — 17	T U W Z Ż

איבערזיכט פון פערד

(מ) מארגען מאנטאג ד. 13, דינסטאג ד. 14 און מיטוואך ד. 15 אפריל ה. י. וועט פאר־קומען אנ'איבערזיכט פון די פערד וואס זענען געבוירען אין 1927 י. אין 1917 י. און 1916 י.

מאנטאג, דעם 13 דארפען די בעזיצער ברענגען די פערד, וועלכע זענען געבוירען גע־ווארען אין 1927 י. און עלטערע וועלכע האבען נישט קיין פעסער צו דער איבערזיכט אויף הא־לער פלאץ. די פערד דארף מען ברענגען צו פיה־רען 8 א זייגער פריה און מיטברענגען זייערע פעסער.

דעם 14 — די פערד וואס זענען געבוירען אין יאהר 1917.

דעם 15 — די פערד, וואס זענען געבוירען אין 1916 י. און זענען בעת די פריהערדיגע אי־בערזיכטען אנערקענט געווארען צו די קאטעגאריע .T ,Ac ,Al ,Wll ,Wl

אויב דער בעזיצער פונ'ם פערד קען אליין מיט איהם נישט מיטקומען דארף ער מיטשיקען אימיצען וואס זאל קענען ערטיילען די נויטיגע אינפארמאציעס וועגען דעם פערד.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
נייער
„ארדט"
אין ווייסען זאל „מאנטיפעל"
זאכאדניא 43.
קינסטלערישער לייטער:
מ. בראדערזאן.

סוף פון סעזאן!
היינט לעצטע פארשטעלונג פארן אפפאהרען קיין ווארשא!
היינט, זונטאג, דעם 12-טען אפריל – 1 פארשטעלונג: אנהויב 9.45 אווענד
פייערליכע געזעגנונגס - פארשטעלונג
ס'ווערט געגעבען דער
גראנדיעזער געזעגנונגס - פראגראם א.נ.
„מיר געזעגנען זיך"
און דער גאנצער שלאגער-פראגראם
„יום-טוב אינדערוואכען"
בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון 5 א זייגער נאכמ. אן.

היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער קלאנג-פילם, מייסטערווערק
דאס מעדעל פון מאנפארנאס
אין די הויפטראלען:
LAWRANCE i WALTER PETRIE
וועס זינגען זעלנערישע לידער.
אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע „טעניץ פון פערש. פעלקער" און א וואכען-איבערזיכט נ' 3
Metro-Goldwin-Meyer
אנהויב אין געוועהנליכע טעג 4.30 אבמיטאג
שבת, זונטאג און יום-טוב 12.30 בייטאג
פאפולערע פרייזען.

שוידערליכער מאָרד אויף בזשעזשינער גאַס

פרוי דערמאָרדעט אַ יודישען געוועלבער, כדי ער זאָל נישט קענען עדות זאָגען געגען איהר פאָטער און ברודער, און בעקומט דערפאַר 1 יאָהר תפיסה

דעם 10. פעברואַר ה. י. איז אויף בזשעזשינער גאַס 60 דערמאָרדעט געוואָרען דער 40־יאָהריגער אברהם משה גאָלדבערג. ס׳זענען באַלד אָנגעקומען פאָרשטעהער פון דער אויספאָרשונגס־מאַכט, וועלכע האָבען פעסטגעשטעלט פאָלגענדע אומשטענדען פונ׳ם מאָרד:

גאָלדבערגס 22־יאָהריגער זוהן האָט געדינט אין מיליטער צוזאַמען מיט דעם 23־יאָהריגען איציק קאָפּלאָוויטש, וועמענס עלטערען עס וואוינען אויף בזשעזשינער 64. מיט אַ צייט צוריק האָט קאָפּלעוויטש געוויילט אויף אורלויב אין לאָדז, און פאַר׳ן צוריקפאָהרען אין פולק אָפּגעטראַטען ביי די גאָלדבערגס, כדי עפּעס מיטצונעהמען פאַר זייער זוהן און האָט בעקומען אַ פּעקעל אין ווערט פון 20 זלאָטים.

אַ צייט שפּעטער האָבען די גאָלדבערגס זיך דערוואוסט, אַז קאָפּלאָוויטש האָט דאָס פּעקעל נישט איבערגעגעבען. דערווייל האָט קאָפּלאָוויטש זיך שוין אויסגעדינט און געקומען אַהיים. גאָלדבערג איז אַוועק צו איהם מאָהנען דאָס פּעקעל. ס׳איז ענטשטאַנען אַ קריגעריי און קאָפּלאָוויטשעס פאָטער האָט צושלאָגען גאָלדבערגען און איהם אַרויס געוואָרפען פון דער וואוינונג. גאָלדבערג האָט דאַן אָנגעקלאָגט דעם אַלטען קאָפּלאָוויטש פאַר אַקטיווער בעליידיגונג און דעם יונגען פאַר צונעהמען די זאַכען און אויף מאָרגען האָט געזאָלט פאָרקומען דער פּראָצעס.

פאַר׳ן פּראָצעס איז צו גאָלדבערג׳ען געקומען קאָפּלאָוויטשעס פערהייראַטע טאָכטער גאָלדע רובינשטיין. צווישען זיי האָט זיך ענטוויקעלט אַ געשפּרעך וועגען פאַרשטעהענדען פּראָצעס און גאָלדע האָט אָנגעהויבען דראָהען גאָלדבערגען, ווען יענער האָט געוואָלט אַרויסלויפען פון געוועלב, האָט זי געכאַפּט אַ שופלע און מיט איהר דערלאַנגט עטליכע מאָל אין קאָפּ גאָלדבערגען. גאָלדבערג איז געפאַלען בעגיסענדיג זיך מיט בלוט און די רובינשטיין האָט נאָך אַלץ געהאַקט אין איהם ווי אין קרויט אַריין. ווען זי האָט בעמערקט אַז ער בעוועגט זיך שוין נישט איז זי אַרויס פון געוועלב.

צו גאָלדבערגען איז אַרויסגערופען געוואָרען די פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. דאָרט האָט ער נאָך בעוויזען צו דערצעהלען, וואָס מיט איהם איז פאָרגעקומען און אין עטליכע מינוט אַרום געשטאָרבען.

די פּאָליציי האָט דאַן אַרעסטירט גאָלדע רובינשטיין אין איהר וואוינונג (בזשעזשינער 64). געגען איהר איז פערפיהרט געוואָרען אַ פּראָצעס און נעכטען איז זי גע׳משפט געוואָרען אין היגען קרייז־געריכט.

רובינשטיין האָט זיך נישט מודה געווען. זי האָט ערקלערט, אַז זייענדיג אין געוועלב איז זי בעפאַלען געוואָרען דורך גאָלדבערגען און זייענדיג מעוברת, האָט זי זיך פערטיידיגט געגען אָנפאַלער.

דאָס געריכט האָט זי פער׳משפט אויף אַ יאָהר טורמע און צו בעצאָהלען די פאַמיליע פון גאָלדבערגען 300 זל.

גאָלדע רובינשטיין איז דערווייל בעפרייט געוואָרען אויף 100 זל. קויציע.

אַרבייטסלאָזיגקייט

36,700 אַרבייטסלאָזע אין לאָדז

אויפ׳ן שטח פון מלוכה׳שען אַרבייטס־פערמיטלונגס־אַמט אין לאָדז, זענען אויפ׳ן 10 אַפּריל געווען פערעגיסטרירט 51,658 אַרבייטסלאָזע פון דעם בלויז אין לאָדז 36,709 אונטערשטיצונגען האָבען בעקומען 28,912 אַרבייטסלאָזע, פון זיי אין לאָדז 19,047.

דורכ׳ן אַמט האָבען בעקומען אַרבייט 74 אַרויסגעשיקט אויף אַרבייט 56.

דער אַמט האָט איצט 17 פרייע פּלעצער אויף הויז־דינערשאַפט א. אַנד.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט־דיזשורען

(2) קאָספּערקעוויטש (זגערזשער 54), שיטקעוויטש (קאָפּערניק 26), זענדעלעוויטש (פּעטריקאָווער 25), סאָקאָלעוויטש און שאַט (פּשעיאַזד 19 ליפּעץ (פּעטריקאָווער 193). ריכטער און לאַבאַדאַ 111 ליסטאָפּאַד 86).

מ׳קאָן נאָר אָפּנעהמען

פּראָדוקטען פון דער מאַגיסטראַט־הילף

צוליב פּסח האָבען פיל יודען נישט אָפּגענומען זייערע פּראָדוקטען אין דער אָפּטיילונג פאַר געזעלשאַפטליכע הילף ביים מאַגיסטראַט. לויט אַן אינטערווענץ פון ראַטמאַן י. י. בערמאַן וועט מען די דאָזיגע פּראָדוקטען אַרויסגעבען די פּעטענטען פון מאָרגען, מאָנטאַג אָן 3 אַ זייגער ביי טאָג.

די אָפּטיילונג פאַר געזעלשאַפטליכע שוץ ביים מאַגיסטראַט געפינט זיך איצט אויף זאַוואַדזקאַ 11.

מאַסען־פערזאַמלונג פון אַרבייטער ביים מאַגיסטראַט

(א) אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן אָנהויב פון סעזאָן האָבען גרופּען סעזאָן־אַרבייטער זיך נעכטען פערזאַמעלט פאַר׳ן בנין פון מאַגיסטראַט. אויפ׳ן פרייהייטס פּלאַץ. און פאַר׳ן פּ.או.פּ.פּ.

פּאָליציי האָט דערהאַלטען אָרדנונג.

אַ גנבה אין דער סינאַגאָגע אויף אַל. קאָשטשושקי

(ב.פּ.) היינט איז אַן סנפּיהרט געוואָרען אַ גנבה אין דער סינאַגאָגע אויף קאָשטשושקי, די גנבים האָבען איבערגעשניטען די עלעקטרישע ליי־טונג און אַרויסגענומען 2 זילבערנע זשיראַנדאָלען מיט 40 זשאַרובקעס די גנבים האָבען אויך אויפגעבראָכען עטליכע קעסטלעך און פון דאָרט אַרויסגענומען אייניגע זיידענע טליתים.

אַלע טירען און פענסטער זענען געבליבען גאַנץ און מ׳ווייסט נישט דורך וואַנען די גנבים האָבען זיך אַהין אַריינגעקומען.

זעלבסטמאָרדען

(2) אויף פּעפּער־גאַס 13 האָט מען געפונען אַ פערהאַלשטען אין אַ קאַלוזשע בלוט דעם 28 יאָהריגער מאַנעס לעווקאָוויטש אַ שניידער פון קעלמא 26, די פּאָגאָטאָוויע האָט פעסטגעשטעלט, אַז ער האָט זיך מיט אַ ראַזיר־מעסער איבערגעשניטען דעם האַלז. אין אַ שווערען צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל. די סבה פון זעלבסטמאָרד אַרבייטסלאָזיגקייט און הונגער;

(א) אויף ליטעווסקא 4 איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דורך אויפהענגען זיך דער אַרבייטסלאָזער וויקטאָר סאָבטשינסקי, מ׳האָט איהם אַראָפּגענומען פון דער תליה און אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל שוו.־יוזעף.

(§) די אַרבייטסלאָזע יאַנינאַ וואָלניאַק פאָדזשעטשנאַ 26 האָט געפּרובט צו בעגעהן זעלבסטמאָרד דורך אויסטרינקען סם, די פּאָגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט הילף. די סבה פון פערצווייפעלטען שריט — אַרבייטסלאָזיגקייט.

די קאַמפּיין פאַר׳ן אַרבייטענדען ארץ־ישראל

ווי בעקאַנט קומט פאָר אין גאַנץ פּוילען די אַקציע פאַר׳ן אַרבייטענדען ארץ־ישראל אין לאָדז ווערען שוין געמאַכט די נויטיגע הכנות צו דער אַקציע פאַר׳ן קפא״י, אין די נאָהנסטע טעג קומט פאָר אַ קאָנפערענץ מיט דער בעטייליגונג פון גענעראַל סעקרעטאַר פון קפא״י ה׳ ניישטאַט.

ערעפענונג פון אויטאָמאַטישען באַר

דאָנערשטאָג האָט זיך אין לאָדז געעפענט אַ גאַנץ נייע אונטערנעהמונג — דאָס איז דער אויטאָמאַטישער באַר.

דער באַר געפינט זיך אויף עק פּיעטריקאָווער און בענעדיקטאַ און איז איצט דער שענסטער און מאָדערנסטער לאָקאַל אין אונזער שטאָט.

דער פּראָיעקט איז געמאַכט געוואָרען דורך דעם אַרכיטעקט וולאַדיסלאַוו ליכטענשטיין, וועלכער איז אויך דער פּראָיעקט־געבער פון לאָקאַל פון „גלאָס פּאָראַנגי״ און אַנדערע. די עלעקטרישע אינסטאַלאַציע פון אַ בעזונדערען מאָדערניזם איז געמאַכט געוואָרען דורך דער פירמע הערשקאָוויטש.

די מאַשינען און די אויטאָמאַטען זענען די מאָדערנסטע אין דער וועלט. זייט דער ערעפענונג פון אויטאָמאַטישען באַר, ווערט דער לאָקאַל יעדען טאָג בעלאַגערט פון טויזענדער מענשען.

רחל פייגענבערג אין לאָדז

קומענדיגען זונטאָג קומט פאָר אין לאָקאַל פון „הזמיר״ אַ זעהר אינטערעסאַנטע פאָרלעזונג פון דער גוט בעקאַנטער יודישער שריפטשטעלערין רחל פייגענבערג א.ד.ט. „די וועלט וויל, מיר זאָלען זיין יודען״.

רחל פייגענבערג איז גוט בעקאַנט דעם יודישען לאָדז און איהר פאָרלעזונג וועט דערום געוויס אַרויסרופען אַ אינטערעס.

לאָדזער „שטערן״ פאָהרט קיין וואַרשא אויף פּינג־פּאָנג־טורניר

ווי מיר דערוויסען זיך איז איינגעלאַדענט געוואָרען נאָך וואַרשא אַנטיילצונעהמען אויף אַ פּינג־פּאָנג טורניר וועגען אַ בעכער וואָס קומט פאָר דעם היינטיגען שבת און זונטאָג די אויסגעצייכענטע פּינג־פּאָנג מאַנשאַפט פון היגען יודישען אַרבייטער ספּאָרט־קלוב „שטערן״.

די יונגע פּינג־פּאָנג מאַנשאַפט פון „שטערן״ פאָהרט אַרויס נאָך וואַרשא אַלס מייסטער פון די אַרבייטער קלובען אין לאָדז. אין וועט אויסער מיט׳ן וואַרשאַווער מייסטער „גוויאַזדאַ״ זיך טרעפען מיט די וואַרשאַווער מאַנשאַפטען „בר־כוכבא״ „מאָרגענשטערן״, „א.ז.ס.״ אָדער „א.מ. צא״.

פון „צעירי ישראל״

(פּל. וואָלנאָשטשי 6)

אונטערן פאָרזיץ פון ה׳ אברהם ציגעלבוים איז פאָרגעקומען אין אייגענעם לאָקאַל די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון צעירי ישראל. נאָכדעם ווי ה׳ קראָנגאָלד גיט אָפּ דעם טעטיגקייטס־בעריכט און ה׳ שטערן דעם קאַסע־בעריכט, ענטוויקעלט זיך אַ לעבהאַפטע דיסקוסיע, אין וועלכער עס נעמען אַנטייל די ח״ח: הימעלפאַרב, מאָרדקאָוויטש, אַפּעלבוים, גאָלדבלאַט א. אַנד.

צום סוף איז געוועהלט געוואָרען אַ נייע פערוואַלטונג פון די ה״ה: משה שטערן, י. מ. הימעלפאַרב, מ. גרינבערג, ח. ב. קראָנגאָלד, ב. באַדזעכאָווסקי און מ. גאָלדמאַן.

לעצטע טעג פון פילם „נח׳ס תבה״ אין קינא־טעאַטער „בייקאַ״

די דירעקציע פון קינאָ טעאַטער „בייקאַ״ בעמיהט זיך כסדר צו געבען די בעסטע פּראָדוקציעס פון דעם קינאָ־רעפּערטואַר און איצט ווערט דאָרט דעמאָנסטרירט דאָס גרויסע היסטאָרישע בילד „נח׳ס תיבה״. די הויפּטראָלע קרעאירט דער בעגאַבטער פילם־שטערן זשאָרזש אָבריען. אויסער׳ן פּראָגראַם ווערט געגעבען „דער באַהן־וועכטער 24״ מיט דעם בעקאַנטען פּוילישען קינסטלער סטעפאַן יאַראַטש. די מוזיק אילוסטראַציע איז תמיד זעהר גוט אויסגעבעשעלט.

רשימות פון קינדער אין שול־עלטער

(מ) אויף די מויערען פון אונזער שטאָט האָט זיך בעוויזען אַ בעקאַנטמאַכונג פון שטעטישער סטאַראָסטווע און מאַגיסטראַט וועגען צוזאַמענשטעלען רשימות פון די קינדער אין שול־עלטער.

אַלע הויזבעזיצער ווערען אויפגעפאָדערט צוזאַמענצושטעלען רשימות פון די קינדער, וועלכע זענען געבוירען געוואָרען אין די יאָהרען 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924 און וואוינען אין זייערע הייזער. אין די ענטשפּרעכענדע פּאָליציי־קאָמיסאַריאַטען ווערען אַרויסגעגעבען בלאַנקעטס, וועלכע דאַרפען אויסגעפיהלט ווערען און צוריק אָפּגעגעבען ווערען אין די פּאָליציי קאָמיסאַריאַטען שפּעטעסטענס ביז׳ן 20 אַפּריל.

אויב אין דעם הויז וואוינען נישט קיין קינדער פון דעם אָנגעוויזענעם עלטער דאַרפען די דאָזיגע רשימות־פאָרמולאַרען אויסגעפיהלט ווערען, און ס׳דאַרף בעצייכענט ווערען, אַז אַזעלכע קינדער זענען נישטאָ. אָבער די פאָרמולאַרען מוזען אָפּגעגעבען ווערען אין די פּאָליציי־קאָמיסאַריאַטען.

פאַר נישט אויספיהלען די פאָרמולאַרען אָדער פערשפּעטיגען מיט׳ן אָפּגעבען זיי וועט מען בעשטראָפט ווערען.

די בעקאַנטמאַכונג איז אונטערגעשריבען געוואָרען דורכ׳ן שטעטישען סטאַראָסטע דיכדאַלעוויטש און שטאָט־פּרעזידענט זשעמיענצקי.

על פי טעות איז ערמאָרדעט געוואָרן דער בעלכאַטאָווער גימנאַזיאַל־לעהרער כאָדזשקאָ

(א) איצט איז קלאָהר געוואָרען, אַז דער לעהרער פון האַנדעלס־גימנאַזיום אין בעלכאַטאָוו, כאָדזשקאָ איז דער׳הרג׳עט געוואָרען נישט דורך זיינע שילער, נאָר ער איז פּשוט געפאַלען אַלס קרבן פון אַ טעות. דער׳הרג׳עט האָבען איהם דריי בוי־אַרבייטער, וועלכע האָבען זיך געוואָלט אָפּרעכענען מיט זייער מייסטער. זיי האָבען אין דער פינסטער טאַקי געטשאַטעוועט אויפ׳ן מייסטער, און על פי טעות האָט דעם טויט קלאַפּ בעקומען דער לעהרער, וועלכער איז געווען צו איהם ענהליך. פּאָליציי האָט שוין פערהאַלטען איינעם פון די מערדער, וועלכער הייסט פּיאָטר מאַזור, און וועלכער האָט אַרויסגעגעבען די נעמען פון די אַנדערע צוויי.

געזעגענונגס־פאָרשטעלונג פון „אררט״

„אררט״ פערלאָזט לאָדז. די ערשטע אָבער שווערסטע עפּאָכע פון דעם דאָזיגען אינטערעסאַנטען און וויכטיגען עקספּערימענט האָט זיך פערענדיגט. „אררט״ איז אַרויס פון די וויקעלעך, איז אַרויס פון אַלערליי קינדער־קראַנקהייטען און שוואַכקייטען און האָט בעקומען סמיכה, כדי זיך צו בעווייזען דער גרויסער וועלט.

„אררט״ דאַרף איצט ווייזען (דער אָנהויב איצט ווערט געמאַכט אין וואַרשא), אַז דאָס טעאַטער איז נישט מעהר קיין פּרוב, קיין עקספּערימענט נאָר אַ פאַקט אין לעבען פון דער טעאַטער־קונסט און אַ פרישער בלוט־צופלוס אין דעם אָפּגעשוואַכטען גוף פון יודישען טעאַטער.

ווען מען רעדט וועגען יודישען טעאַטער בכלל קומט גלייך אויפ׳ן זינען שוועריגקייטען מאַטעריעלע און אַנדערע, אונזיכערקייט און וואַנדער־וועג, פעראייבזאַמקייט און „אָפּהענגיגקייט״. ווער שמועסט שוין ווען מען רעדט וועגען אַ יודיש טעאַטער, וועלכעס האָט געדאַרפט זיין אַנדערש ווי אַלע איבריגע, וועלכעס האָט געדאַרפט אַריינברענגען אַ נייעם טאָן אין דער איינטעניגער מוזיק פון דעם יודישען טעאַטער, אַזאַ טעאַטער האָט געהאַט צו בעקעמפען נישט נאָר אַלערליי שוועריגקייטען אונזיכערקייט און אייבזאַמקייט, נאָר אויך גלייכגילטיגקייט און אומצוטרוי פון די אַרומיגע.

ביים שאַפען דעם „אררט״ האָט זיך נישט געהאַנדעלט וועגען דערהאַלטען דעם ניוואָ פון יודישען טעאַטער, אָדער וועגען פערבעסערען איהם, נאָר וועגען אַ נייער שטימונג, וועגען נייע צילען, נייע בעדערפעניש, נייע פאָרמען און נייען אינהאַלט. מ׳האָט געדאַרפט גענוג מוט און דרייסטקייט אָנצוהויבען, נאָך מעהר עקשנות און גוטען ווילען אייכצוהאַלטען און שוין אונגעהויערען מוט און גלויבען אויסצוהאַלטען.

די ערשטע מעלה פון „אררט״ איז געווען די בעציהונג צום יודישען טעאַטער בכלל און צו זיך אַליין בפרט, יעדע נייער שריט פאָראויס אין דעם דאָזיגען וואונדערבאַרען טעאַטער האָט געטראַגען אויף זיך דעם צייכען פון דער דאָזיגער ערנסטער און אחריות׳פולער בעציהונג צו דער עובדה, וועלכע די אָנפיהרער און אויספיהרער פון טעאַטער האָבען געטון.

די צווייטע מעלה פון „אררט״ איז דער קאָלעקטיוויזם פון דער אַרבייט, אויב מ׳קען דאָס אַזוי אָנרופען. האַנד ביי האַנד אַלע צוזאַמען האָבען געלייגט ציגעל צו דעם דאָזיגען בנין ביז ער איז אויסגעבויט געוואָרען. ס׳איז געווען פרעמד דער סיסטעם פון סטאַרען, פון אַליינהערשאַפט. ס׳איז געווען אַ מאָדנע צוזאַמענאַרבייט פון אַלע איינער איינעם פאַר איין ציל — פאַר שאַפען אַ נייעם טיפּ פון יודישען טעאַטער־קונסט.

די שוועריגקייטען, וואָס „אררט״ האָט געהאַט צו בעקעמפען האָבען זעלבסטפערשטענדליך געהאַט אַן איינפלוס אויף דער גראַדקייט פון דער ליניע. וועלכע „אררט״ האָט מיט דער גרעסטער עקשנות געצויגען, אָבער די הויפּט־אויפגאַבע איז ערפילט געוואָרען: „אררט״ איז היינט צו טאָג דאָס איינציגע יודישע קליינקונסט־טעאַטער, באַדאַי אין דער גאַנצער וועלט.

דער רעפּערטואַר אין לאָדז איז בעשטאַנען פון די פּערלען פון אונזערע קלאַסיקער און גרעסטע דיכטער, פון מיניאַטורען און בילדער, וועלכע זענען אויף אַ קינסטלערישען אופן אילוסטרירט און בעאַרבייט געוואָרען, וועלכע זענען נישט פער לוירען געגאַנגען פאַר די ברייטסטע מאַסען. לאָדז האָט געזעהען 23 פּראָגראַמען פון „אררט״. דאָס איז אַזאַ רייכטום, אַזאַ שפע, מיט וועלכען מ׳קען זיך רעפּרעזענטירען אומעטום, ווי נאָר ס׳קלאַפּט דער דופק פון אַ יודיש לעבען.

מיר לאָדזער זענען געשטאַנען ביים געבורט פון „אררט״. אמת, ס׳איז געווען אַ שווערע געבורט, אמת ס׳איז געווען אַ שווערע דערציהונג אָבער דערפאַר איז אויסגעוואַקסען אַ רייף, ערנסט און די הויפּטזאַך, בעוואוסטזיניג בעשעפעניש, וועלכע האָט אין זיך צו דינען דעם כלל מיט איהר גאַנצען לייב און לעבען, מיט דעם פרישען צאַפּלדיגען בלוט פון איהר האַרצען.

ס׳וועט אונז לאָדזער זיין אַ שאָד זיך צו געזעגענען מיט אונזער „אררט״, ס׳וועט זיך בענקען נאָך איהם, ס׳וועט זיך בענקען נאָך די עטליכע שעה פון חדוה און אויפריכטיגער קונסט, וועלכע מ׳האָט פערבראַכט אין דעם דאָזיגען טעאַטער, אָבער מיט פרייד געזעגענען מיר זיי דערפאַר, ווייל מיר ווילען האָבען די סאַטיספאַקציע פון אונזער לאָקאַל־פּאַטריאָטיזם, מיר ווילען, אַז וואו נאָר מ׳וועט בעוואונדערן דעם „אררט״ זאָל מען צוגלייך אין זינען האָבען, אַז דאָס טעאַטער איז געבוירען און אויפגעוואַקסען אין דער „קאַמגאַרן״־שטאָט לאָדז ביי דער אונגעהויערער עקשנות פון עטליכע מענשען, וועלכע האָבען אויסגעליטען און אויסגעוועהטיגט אַ מתנה דעם יודישען טעאַטער־קונסט.

י. דאַנקין.

* * *

היינט צו דער לעצטער פייערליכער געזעגענונגס־פאָרשטעלונג פון אונזער לאָדזער קליין־קונסט טעאַטער „אררט״ ווערט געגעבען צום לעצטען מאָל דאָס פּראָגראַם א. נ. „מיר געזעגענען זיך״.

גלייך נאָך דעם פאָהרט דאָס טעאַטער אַרויס אויפ׳ן גרויסען פריהלינגס־ און זומער־טורנע.

די גרויסע רעפּרעזענטאַנץ־פּרעמיערע קומט פאָר אין וואַרשא פרייטאַג, דעם 24. ה. ח.

שטאמען טאקע די שווארצע אביסינישע יודען פון די יודען, וואס זענען פערטריבען געווארען פון ארץ-ישראל?

לוינט זיך צו זוכען די „עשרת השבטים"?—זענען די פאלאשען ודען אויך לויט זייער אפשטאמונג, אדער זיי זענען נעגערס פון משה רבנו'ס גלויבען?—וואס די געלערנטע זאגען וועגען דעם

(נאטיצען)

פון דר. ז. קאדיש.

ס'איז כמעט גאר נישטא קיין לאנד וואו מ'האט שוין נישט ענטדעקט די „עשרת השבטים", מ'האט זיי שוין מיט הונדערטער יאהרען צוריק ענטדעקט אין אביסיניען. פונקט אזוי האט מען פון לאנג שוין ענטדעקט אז די אפגאניסטאנער שטאמען פון זיי. די קריסטליכע סעקטע פון די נעסטאריאנער פון מעסאפאטאמיען גלויבען אז זיי שטאמען פון די פערטריבענע צעהן שבטים, אויך די קאראאימען אין רוסלאנד האבען געמאכט אמאל אזא אנשטעל. זיי האבען ערקלערט, אז זיי שטאמען פון די „עשרת השבטים און אז זיי האבען אבסאלוט גאר קיין פער־בינדונג נישט מיט די יודען, וועלכע האבען געטויט יעזוסען.

מ'האט אפילו שוין אויך בעוויזען מיט א סך ראיות, אז די אינדיאנער פון מעקסיקא און צפון-אמעריקא שטאמען פון די צעהן שבטים, דאס האט שוין אין זיבעצעהנטען יאהרהונדערט בעוויזען דער בעריהמטער אמסטערדאמער רב. רבי מנשה בן־ישראל. און א סך קריסטען האבען אנגענומען זיין טעאריע, א גאנצע ליטעראטור איז אנגעשריבען געווארען אויף דער דאזיגער טשיקאווער טעמע די שייכות צווישען די אינדיאנער פון אמעריקא מיט די „עשרת השבטים".

אבער נישט בלויז די נעסטאריאנער, די אפגאניסטאנער. די פאלאשען און די אינדיאנער זענען ערקלערט געווארען פאר קינדער פון די פערטריבענע צעהן שבטים, אימיצער האט שוין אפילו אויך בעוויזען, אז אלע בודיסטען פון אינדיען און פון אלע אנדערע לענדער פון ווייטען מזרח, זענען באמת גאר יודען, וועלכע שטאמען פון די „עשרת השבטים", און, אז די גאנצע בודיסטישע רעליגיע איז אמת גאר די יודישע אמונה פון דער תנ"ך־צייט וואס די עשרת השבטים האבען פערשלעפט אזש קיין אינדיען.

אז די יאפאנער שטאמען פון די צעהן שבטים איז שוין אן אלטע זאך. עס איז אויך שוין אן אלטע טעאריע אז די ענגלענדער זענען קינדס־קינדער פון די עשרת השבטים, אט טאקע דעריבער, משמעות, האבען זיי אוועקגעגעבען ארץ־ישראל צו די יודען, עס איז אפילו אויך דא א טעאריע א די דענען שטאמען פון „עשרת השבטים, און אז טאקע דע־ריבער הייסען זיי דענען, מחמת זיי שטאמען פון דעם שבט דן.

איך קען דא נישט אויסרעכענען אלע בטלנישע טעאריעס, וואס זענען שוין אויסגעטראכט געווארען צו פערענטפערען די פראגע: וואו זענען אהינגעקו־מען די עשרת השבטים? ווען מען זאל אננעהמען אט די אלע טעאריעס, וואלט עס אויסגעקומען, אז עס זענען גאר נישטא פיל אמת'ע גויים אויף דער וועלט, ווארים די מעהרסטע פעלקער שטאמען, דאך גאר פון יודען, פון די צעהן שבטים.

* * *

אבער, ווי שוין געזאגט, לוינט זיך נישט צו זוכען אין ערגעץ די עשרת השבטים, מחמת מ'האט זיי קיינמאל נישט פערטריבען פון זייער לאנד. דער איינציגער ארט וואו מען קען נאך געפינען א „שארית הפליטה" פון זיי, איז אין ארץ־ישראל, צווישען די אראבישע פעלאכען, אדער ביי די פאר הונדערט שומרונים, וועלכע זענען נאך געבליבען ביז איצט אין שכם.

אז די צעהן שבטים זענען פערטריבען געווארען אין גלות, איז א פאלשע, אויבערפלעכליכע מייי־נונג, וואס מ'האט ארויסגעטראגען פון תנ"ך, דער פערפאסער פון ספר „מלכים" דערצעהלט בקיצור, אז נאך א דריי יעהריגער בעלאגערונג האט דער מלך פון אשור איינגענומען שומרון און פערטרי־בען ישראל אין די ווייטע פראווינצען פון דער אשורישער אימפעריע.

אזוי ווי אין די ווייטערדיגע בעריכטען פון ספר מלכים ווערט נישט דערצעהלט די ווייטערדיגע גע־שיכטע פון די יודען אין מלכות־ישראל, און די געשיכטע פון דער קלייבער מלכות יהודה ווערט פון חורבן־שומרון אן די געשיכטע פון יודישען פאלק האט מען דעריבער אמאל געמיינט, אז דער מלך פון אשור האט גענומען אלע יודען פון מלכות ישראל און זיי אלעמען פערטריבען אין ווייטע לענדער.

אבער שוין לאנג ווי מ'האט אויסגעגראבען אין די פערשאטענע חורבות פון אשור די אויפשריפטען פון סרגון, דעם מלך פון אשור, וועלכער האט איינ־גענומען שומרון (שלמנאסר איז געשטארבען אין מיטען דער בעלאגערונג) דערצעהלט סרגון מיט אלע פרטים אז ער האט פערטריבען 27.290 יודען. ער, האט אלזא, פערטריבען נאר די יודען, וועלכע זע־נען געווען דער רוקען־ביין פון דער יודישער מלו־כה, ווי א שטייגער, די פירשטען, די רייכע לאנד־אייגענטימער, די בעאמטע, די אפיצירען, די כהנים די שמידען, וועלכע האבען געמאכט די געוועהר, און נאך אנדערע קלאסען אזעלכע, אהן וועלכע א מלוכה האט דעמאלט נישט געקאנט געפיהרט ווערען

עס איז אלזא אונטערגעגאנגען די מלוכה פון די צעהן שבטים, אבער די צעהן שבטים גופא, די גרויסע, ברייטע מאסען פון פאלק, זענען געבליבען אויף זייערע ערטער און האבען געלעבט אלס אשו־רישע אונטערטאנען אונטער אן אשורישען גו־בערנאטאר וועלכען סרגון האט אוועקגעזעצט אין שומרון.

א פאר יאהר נאך דעם חורבן־שומרון איז ווידער ארגאניזירט געווארען אן אויפשטאנד געגען אשור אין ארץ־ישראל און סיריען.. און די יודען אין דער פראווינץ פון שומרון האבען גענומען אן אנטייל אין דעם אויפשטאנד. אין תנ"ך ווערט דאס נישט דערצעהלט, אבער די אויסגעגראבענע אויפ־שריפטען דערצעהלען עס. אונז. סרגון האט ווידער געזיגט, און עס ווייזט אויס, אז ער האט ווידער דעפארטירט א געוויסע צאהל יודען פון שומרון. אויף יעדען פאל אבער, דארף מען אננעהמען, אז עס זענען פערטריבען געווארען פון מלכות יש־ראל ארום און ארום נישט מעהר ווי א 40־50 טוי־זענד יודען.

ווי גרויס עס איז דעמאלט געווען די גאנצע יודישע בעפעלקערונג אין ארץ־ישראל איז א פרא־גע אין וועלכער איך קען זיך דא נישט ארייבלאזען, איך וועל ווען־עס־איז ביי א געלעגענהייט שרייבען וועגען דעם באריכות, דא וועט זיין גענוג צו זאגען, אז די יודען פון מלכות ישראל פון די עשרת השב־טים, ווי מען רופט זיי, וועלכע זענען פערטריבען גע־ווארען אין ווייטע לענדער, האבען נישט אויסגע־מאכט אפילו קיין צעהן פראצענט, פון דער בעפעל־קערונג פון דעם לאנד, ווארים לויט ווי עס ווערט איצט געשאצט, איז געווען דעמאלט אין דער צפונדי־גער מלוכה, אין מלכות ישראל, מעהר ווי א האלב מיליאן יודען.

וואס אבער איז געווארען פון די עטליכע צעהנדליג טויזענד יודען פון מלכות־ישראל, וועלכע זענען פערטריבען געווארען אין די ווייטע לענדער פון דער אשורישער וועלט־מלוכה?

מ'דארף אננעהמען, אז די מעהרסטע פון זיי האבען זיך אויסגעמישט מיט די פעלקער, צווישען וועלכע זיי האבען געוואוינט, עס קאן אויך גרייי־ליך זיין, אז א טייל פון זיי האבען זיך דערנאך פעראייניגט מיט די יודען פון יהודה, וועלכע זענען מיט א 130 יאהר שפעטער אויך פערטריבען גע־ווארען קיין מעסאפאטאמיען יעדענפאלס אבער האָ־בען קיין גרויסע פעלקער נישט געקאנט ארויסקומען פון דעם ביסעל יודען, וואס זענען פערטריבען גע־ווארען פון מלכות ישראל.

עס קען אויך גרייליך זיין, אז א געוויסע צאהל יודען זענען דעמאלט אנטלאפען קיין מצרים, מיט וועלכער מלכות־ישראל איז געווען אין א פאליטי־שען בונד געגען אשור. אבער זייער צאהל איז זיכער געווען א קליינע. אויף יעדען פאל, קענען פון דעם ביסעל יודען, וואס זענען דעמאלט אנט־לאפען קיין עגיפטען, נישט שטאמען די פאלאשען אין אביסיניען.

* * *

פון וואנען אבער שטאמען דאך די שווארצע יו־דען אין אביסיניען?

דאס איז א פראגע אויף וועלכער מ'ווייסט נאך ביז איצט נישט צו געבען קיין ריכטיגען ענט פער. עס זענען דא וועגען דעם פערשידענע מיינו־גען ביי די געלעהרטע. פערהאן פארשער וועלכע בעהויפטען, אז די פאלאשען שטעלען מיט זיך פאר דעם סעמיטישען טיפ און אז זיי שטאמען אלזא, מיט די יודען פון איין ראסע, די מעהרסטע גע־לעהרטע האלטען אבער, אז די פאלאשען זענען, לויט דער ראסע, צו וועלכער זיי געהערען, אבסא־לוט קיין יודען נישט. נאר אביסיניער,. זיי זענען הייסט עס, אפריקאנער פון משה רבנו'ס גלויבען.

ווען די דייטשע יודען רופען זיך „דייטשען פון משה'ס גלויבען", אדער ווען פוילישע יודען רופען זיך „פאליאקען פון משה'ס גלויבען", איז דאס אינגאנצען פאלש. ווייל, ערשטענס, זענען זיי, לויט זייער בלוט און ראסע, נישט קיין דייטשען, אדער פאליאקען, נאר יודען; צווייטענס, איז זייער גלוי־בען נישט משה'ס, נישט די רעליגיע, וואס יודען האבען געהאט אין דער צייט פון זייער מלוכה, נאר דאס שפעטערדיגע תלמודישע יודענטום, וואס האט זיך שפעטער ענטוויקעלט. פון דער רעליגיע פון דעם אמאליגען פאלק ישראל.

מיט די פאלאשען אבער איז דאס גאנץ אנדערש זיי מעג מען מיט אן'אמת רופען „אביסיניער פון משה'ס גלויבען", ווארום זייער רעליגיע איז די רעליגיע פון דעם תנ"ך וואס זיי לייענען אין דער עטיאפישער איבערזעצונג (עטיאפיש איז די לשון קודש פון די אביסיניער). זיי האלטען יום־טובים וואס שטעהען אין חומש, אבער פון חנוכה און פורים ווייסען זיי נישט.. זיי ווייסען, הייסט עס, נישט פון דעם תלמודישען יודענטום, פון דער יודישער רעליגיע וואס די „פרושים" האבען ענטוויקעלט.

אויב עס איז ריכטיג אט די מיינונג ביי וועל־כער עס האלטען זיך די מעהרסטע געלערטע, אז די פאלאשען זענען שווארצע אפריקאנער, וועלכע האבען אין די אלטע צייטען אנגענומען די יודישע אמונה, קומט עס לויט דעם אויס, אז מיר, היינט־וועלטיגע יודען, מיר, ראדיקאלען, וועלכע היטען אפ זעהר וועניג די דינים פון תורת־משה, האבען גאר א קנאפע פערבינדונג מיט די שווארצע אביסיניער, וואס זייער יודישקייט בעשטעהט בלויז אין אפהיטען די דינים פון דער אלט־יודישער רעליגיע.

יודיש פאלקס-טעאטער, זגערזשער 17 טעל. 193-03

מיט'ן אנטייל פון דער סובריעטין רעגינא בוימאן.

היינט, זונטאג, דעם 12-טען אפריל, 9 א זייגער אין אווענד

פאפולערע פרייזען פון 80 גראשען ביז 2.50 זל.

די שטארק אויסגענומענע פיעסע, וועלכע איז גאנץ יום-טוב געשפילט געווארען אין פאלקס טעאטער מיט א ריזען-ערפאלג

שיינע געזאנגס-נומערן! פיל קאמישע סצענעס! נייע טענץ!

20 נומערן געזאנג | די יודישע חתונה | 20 נומערן געזאנג

אין 3 אקטען מיט עפילאג פון ליליען. מוזיק פון אלשאנעצקי.

אין 3. אקט קומט פאר אן אמעריקאנער נאכט-קאבארעט, אויסגעפיהרט דורכ'ן ארטיסטען אנסאמבל. טענץ אויסגעפ. דורכ'ן נעגער-טענצער דזשאן דזשאנסאן.

ס'נעמט אנטייל פרויען: בעזמאן, בוימאן, ל. גאלדשטיין, ח. מאכאראווסקא, פאדערמאן, ראזענצווייג. מענער: אריעל, באלבירסקי, גאלדבערג, דראגאוו, טופמאן, נייהויז, מאכאראווסקי, פאלאנסקי, פאסטעל. לייטער: ח. אריעל, סופלער: וו. נייהויז. אדמיניסטר.: נ. גאלדשטיין.

בעמ.: מארשטעל. לטובת אינסטיטוציעס און פעריינען ווערען פערקויפט צו צוגעגליכע פרייזן

אנאנס! די נאהענטסטע פרעמיערע „פאריזער אונטערוועלט"

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פאלקס-טעאטער. — דער זאל איז גוט בעהייצט.

מאשין-לעכער ווערן אנגענומען אויסציינייען ביי ג. גארדמאן, צעגעלניאנא 29

ר. איזראעל.

אויף זינדיגע וועגען

סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן פון לאדזער לעבען

(60

אין צווייפעל האט דער אויספארשונגס־ריכ־טער געהאט בנוגע דעם „תליון", ער איז נישט געווען זיכער, צי האט דער דאזיגער פערברעכער נישט ערמארדעט נאך דער גנבה פון די דאקו־מענטען דעם אינזשיניער הענריק הערץ. און דער ריכטער האט אויסגענוצט אזא מין טריק. ער האט בעשלאסען אומגעריכטערהייט צו ווייזען דעם „תליון" די פאטאגראפיע פון דעם ערמארדעטען אינזשיניער און בעת מעשה צו זעהן, וואס פארא איינדרוק ס'וועט מאכען אויפ'ן „תליון", דער אנ־בליק פון הערץ'ס פאטאגראפיע. זשארסקי האט טאקע אזוי געטון. דער אויספארשונגס ־ ריכטער האט בעזוכט דעם „תליון" אין טורמע, וואו ער איז שוין געווען אריבערגעפיהרט און מיט איהם אנגעהויבען צו שמועסען וועגען פערשידענע זייטיגע ענינים. פלוצלינג האט זשארסקי ארויסגע־נומען פון טאש א פאטאגראפיע און זי געהאלטען אין דער האנד אויף אזא אופן, אז דער „תליון" זאל זי קענען גוט אנקוקען. דערביי האט זשארסקי נישט אראפגעלאזען קיין אויג פון „תליון".

דער „תליון" האט געזעהען די פאטאגראפיע און די קאלירען האבען זיך אנגעהויבען צו בייטען ביי איהם אין פנים. זשארסקי האט דאס גלייך בעמערקט, אבער גארנישט געפרעגט און ווייטער געפארשט דעם איינדרוק בײם „תליון".

— פאניע סענדושא האט דער „תליון" געפרעגט צי קענט איהר מיר נישט זאגען, ווער ס'איז דאס דער מענש פון דער פאטאגראפיע.

— איך ווייס יא, אבער איך וועל דיר נישט זאגען, האט זשארסקי געענטפערט, דו דארפסט דאס בעסער וויסען ווי איך.

— אמת, הער ריכטער, איך קען דעם דאזי־גען מענש, אבער איך ווייס נישט ווי ער הייסט און וואו מ'קען איהם טרעפען.

— דו האסט זיכער געוואלט זאגען, אז דו האסט איהם געקענט, נישט, אז דו קענסט איהם.

— פארוואס עפעס אזוי, צי לעבט ער נישט מעהר.

מאך זיך נישט תמ'עוואטע „תליון", דו ווייסט דאס גאנץ גענוי, איצט זאג ווער האט דעם דאזיגען מענש דער'הרג'עט.

— דאס ווייס איך נישט, איך ווייס אפילו נישט, אז ער איז דער'הרג'עט געווארען.

— פון וואנען דען קענסטו איהם?

— איך האב מיט איהם איינמאל אין מיין לעבען גערעדט.

— דו האסט גערעדט מיט דעם דאזיגען מענש? וועגען וואס האסט דו דאס געהאט מיט איהם צו רעדען?

— הער ריכטער, איך האב אייך ביז איצט געזאגט דעם גאנצען אמת, ווייל איך האב גע־וואלט, אז איהר זאלט מיך צו רוה־לאזען און איצט האט איהר ווידער אויפגעמישט א בייזע געשיכטע.

— אלזא. דערצעהל, וואס דו ווייסט וועגען דעם מענש פון דער דאזיגער פאטאגראפיע.

— דאס איז דער, וואס האט ביי מיר בע־שטעלט די גנבה פון די דאקומענטען אין דער פאבריק פון „בעמיקפאל".

— דו זאגסט ליגען, „תליון", האט דער ריכ־טער אויסגעשריגען, קלאפענדיג אין טיש, דו זאלסט דיר נישט ערלויבען אויף שפאסען, אדער אויף מיך אפצונארען. דאסמאל ביזטו אריינגעפאלען.

— „פאניע סענדושא", איך זאג אייך דעם גאנצען אמת. דער מענש אויף דער פאטאגראפיע איז דערזעלבער, וועלכער האט ביי מיר בעשטעלט די גנבה פון די דאקומענטען, געגעבען מיר די שליסלען, אנגעוויזען, וואו די דאקומענטען געפי־נען זיך און מיר געגעבען א דרויף 1000 זל., די איבריגע 9 טויזענד זל. האט ער מיר געזאלט צוגעבען אויף צומארגענס. ווען איך וועל איהם ברענגען די דאקומענטען. פון דעמאלט אן האב איך איהם מעהר נישט געזעהען, הגם איך בין צעהנדליגער מאל געגאנגען צו דעם ארט, וואו מיר האבען זיך בעשטימט צו טרעפען.

זשארסקי איז געבליבען זיצען אהן לשון.

— וואס פארא בייי אנשיקעניש איז דאס, וואס זאל דאס בעדייטען? ס'איז אהן א ספק, אז דער „תליון" זאגט נישט קיין ליגען. דאס רעטעניש אנ־שטאט אויפצוקלערען זיך ווערט מעהר פערפלאנ־טערט, וואס פארא אינטערעס האט דער אינזשיניער הענריק הערץ געהאט ארויסצוגנב'ענען די דאקו־מענטען, וועלכע זענען געווען זיין אייגענע ערפינ־דונג. ער האט דאך געקענט דערביי רייך ווערען, ער האט דאך אזוי פיל יאהרען דערויף געארבייט.

פון דער אנדערער זייט, האט זיך זשארסקי געטראכט, אויב הערץ אליין האט געהייסען ארויס־גנב'ענען די דאקומענטען ווער האט איהם ער־מארדעט? נאך וואס, און וועמענס אינטערעס איז דאס געלעגען, און פארוואס איז דער מארד פארגע־קומען גראד אין דערזעלבער נאכט, ווען די גנבה איז פארגעקומען?

אויף די אלע פראגען האט זשארסקי קיין ענטפער נישט בעקומען. דער „תליון" האט מעהר נישט געהאט וואס צוצוגעבען, ער האט געזאגט אלץ וואס ער האט געוואוסט.

זשארסקי איז אוועק אין בירא פון אויספאר־שונגס־אמט, כדי זיך משאול־עצה צו זיין מיט'ן קאמיסאר דאנסקי, וועלכען ער האט געהאלטען פאר א פעהיגען מענשען. קאמיסאר דאנסקי האט אויסגעהערט די דערצעהלונג פון זשארסקין און געמוזט מודה זיין, אז זיי שטעהען ווירקליך פאר א גרויסען רעטעניש. דאנסקי האט אביסעל געטראכט און דערנאך אויסגערופען:

— ס'שטימט, פאניע זשארסקי, ס'איז זעהר מעג־ליך, אז דער „תליון" זאגט אמת, ס'איז זעהר מעגליך....

— פארוואס מיינט איהר אזוי?

— דערפאר ווייל ס'איז פעסטגעשטעלט געווא־רען, אז די ערפינדונג איז בכלל קיין ערפינדונג נישט און ס'איז מעגליך, אז דער אינזשיניער הענ־ריק הערץ האט נישט געוואלט ווארטען ביז די ערפינדונג וועט אויסגעפרובט ווערען, כדי זיך נישט צו קאמפראמיטירען האט ער בעשטעלט די גנבה.

— יא, יא, איהר זענט גערעכט, הער דאנסקי, דאס איז מעגליך, דאס איז זעהר וואהרשיינליך. מיר איז דאס גארנישט איינגעפאלען. אבער ס'־שטעלט זיך דאך א גאנץ אנדער פראגע. ווער האט ערמארד'עט דעם אינזשיניער הענריק הערץ? ווער האט געהאט אן'אינטערעס דערפאר?

— דאס איז א גאנץ אנדערע פראגע. איצט ווערט אבער קלאר, אז דער אינזשיניער אליין האט זיך בע'גנב'עט. ער אליין האט אנגעוויזען, וואו די דאקומענטען זענען געלעגען און זיי געהייסען ארויס'גנב'ענען. קיין ווערט האבען זיי פאר איהם סיי־ווי־סיי נישט געהאט און איך האלט. האט דאנסקי געזאגט, אז אויב ער וואלט דיזעלבע נאכט נישט דערמארדעט געווארען, וואלט ער אויך נישט געקומען אפנעהמען די גע'גנב'עטע דאקו־מענטען.

— פארוואס מיינט איהר אזוי?

— ווייל ס'וואלט איהם גאר פשוט א שאד געווען די 9 טויזענד זל., וואס ער האט געדארפט דעם „תליון" צוצאהלען.

(המשך יבוא).

די שעהנע שטאט נעאפאל און איהרע ארימע איינוואוינער

ווי אזוי די שטאט זעהט אויס פון דרויסען.—דער הימעל, די וואסער, די אינזלען, די בערגיגע גאסען.—א שפאציר אין די געסלעך, וואו די גרויסע מאסען וואוינען.—די ענגשאפט און די ארימקייט.—די וויין-שענקען וואו די מענער פערברענגען.—קאנצערטען און פארשטעלונגען אין די גאסען.—די נאטור און די מענשען.

פון דרויסען איז ווירקליך נעאפאל א טרוים-שטאט". דער הימעל איבער איהר און דער ים ביי איהרע פיס זענען פון דעמזעלבען קאליר העל-בלאה. די גאסען הויבען זיך איינע איבער די אנדערע אזוי ווי אויסגעהאקטע וועגען אויף א הויכען בארג. אין א שעהנעם טאג (און אין נעאפאל זענען כמעט אלע טעג שעהנע) איז די פאנאראמע ארום דער שטאט א הערליך בילד. פון איין זייט זעהט מען די זיילען רויך פון דעם וואולקאן וועזוויוס וועלכע בייטען אלע ווילע זייערע קאלירען, אט זענען זיי טונקעל-גראה, אט העל-וויס, און אט פורפור-רויט אדער גאר א געמיש פון זילבער און פינק... און פון דער צווייטער זייט, זעהט מען דעם וואונדער-אינזעל קאפרי איינגעהילט אין א שלייער פון גאלד און זילבער. דער גרויסער, ברייטער „בעי" וועלכער וואשט די ברעגען פון נעאפאל און רינגעלט ארום די אינזלען ליגט שטענדיג א רוהיגער א פערחלומטער, א גרויסע שיף פאהרט איבער איהר זעלטען און די קליינע זעגעל און רודער-שיפלעך בעוועגען זיך לאנגזאם אדער לאזען זיך טראגען פון די קוים-בעוועגליכע כוואליעס.

עס געהט ארום א ווערטעל: „זעה נעאפאל און שטארב". די בעדייטונג פון דעם איז, אז נאך דעם ווי איהר האט געזעהען נעאפאל בלייבט אייך מעהר נישט איבער וואס ווייטער צו זעהן־ דאס לעבען קען אייך מעהר קיין איבערראשונג נישט ברענגען.

פון דרויסען איז נעאפאל אלעס, וואס מען זאגט וועגען איהר, אלעס וואס איהרע בעגייסטערטע אנהענגער דערצעהלען און שרייבען וועגען איהר. זי איז בעצויבערענד, מיט איהר פארם, מיט איהרע קאלירען, מיט איהר אומגעבונג, זי וועקט אין אייך פאעטישע געפיהלען, געזאנג, בענקשאפט, מ'רופט איהר די „זינגענדע שטאט", די „גן-עדן-שטאט" די „דיכטער-שטאט", און די איז צו די אלע טיטולען בערעכטיגט. די נאטור האט איהר מיט טויזענד ברכות געבענשט.

קוקט מען אבער אריין טיפער, איבוועניג אין דער שטאט אריין, שפאצירט מען דורך די גאסען און געסלעך, בעטראכט מען די מענשען, די וואוינונגען, די געשעפטען, דאס לעבען," פערשווינדט פון אייער הארצען די מוזיק, די פאעזי, דער צויבער, איהר פערגעסט די בלאהע הימלען און די גאלדענע אינזלען; און אייער הארץ ווערט אנגעפיהלט מיט וועהטאג און צארן, מיט רחמנות און אנגסט.

זייט איך האב פוילען פערלאזען, האב איך אזא ארימקייט, אזא חושך נישט געזעהען ווי דא, אין נאר אפאל, אי זמאנכע פרטים איז די לאגע דא גאך ערגער. אין א ווארשא, אדער א לעמבערג זענען אין די ארימע קווארטאלען די גאסען וועניגסטענס ברייט גענוג פאר מענשען דורכצוגעהן. און פאר א פאר וועגענער דורכצופאהרען. אין נעאפאל זענען זיי שמאלע געסלעך, נישט אויסגעפלאסטערט, וואו א קליין וועגעלע געשלעפט פון א דאר אייזעלע קען זיך קוים דורכקוועטשען. די הייזער אויף ביידע זייטען זענען הויכע, פיר און פינף שטאקיגע, אזוי אז די זון קען דארטען קיינמאל נישט אריינשיינען. און פון דעם פראכטפולען נעאפאלער הימעל זעהט מען דארטען בלויז א שמאלען פאס.

איך האב דורך די גאסען שפאצירט פיל שטונדען, בייטאג און ביינאכט עס שוויבעלט דארטען מיט מענשען. וואו איהר גיט א טראט פלאנטערט זיך א קינד אונטער די פיס, און קיין איינציגער נישט פון די עלטערע, נישט פון די יונגערע לייט, און נישט פון די קינדער געהט אנגעטון אין גאנצע קליידער. א גאר-גרויסע צאהל (איבערהויפט פון דאס קליינוואר׳ג טראגען פשוט טראנטעס. א גאנצע פאר שיך אויף א קינד איז א זעלטענע ערשיינונג; און א עלטערען מאן אהן א פאר לאטעס אויף די הויזען איז אויך שווער צו געפינען.

דער האנדעל און די ארבייט ווערט געמאכט אין דער פאדערשטער טייל אדער אין איין ווינקעל. דער איבעריגער פלאץ איז די וואוינונג פון דער פאמיליע, אלעס איז צוזאמען.

די צימערען זענען קליינע, נישט מעהר ווי

(א בריף פון נעאפאל)

א צעהן פוס די לענג און די ברייט, פול אנגעשטעלט מיט סחורה און מיט הויז-מעבעל, פארנאכט, ביים אווענד-ברויט עסען זיצט די גאנצע פאמיליע ארום דעם טיש, טאטע-מאמע מיט קינדער פון יעדער עלטער. אין די ארימע פאמיליעס פון איטאליען ווייס מען נישט פון אזא זאך ווי „געבורט-קאנטראל". פרויען האבען אזוי פיל קינדער ווי „גאט גיט". און אין דעם פרט פון קינדער איז „גאט" אלע מאל א גוטער. ער גיט און גיט אהן א שיער, און אהן א חשבון.

קיין פענסטער זענען אין די צימערען נישטא. די לופט און די ליכט קומען אריין דורך דער פראנט טיר. ביינאכט איז אבער די טיר איינגאנצען צוגעמאכט און ביינאכט איז זי אפט פערהאנגען מיט שטריק מיט נאסע וועש.

ווי גרויס די ארימקייט פון מענשען איז, קען מען בעמערקען, פון זייער שפארעוודיגקייט אין בעלויכטונג. אין די מעהרסטע הייזער ברענט א קליין נאפט-לעמפעל; ווען מען געהט ביינאכט איבער א געסעל און מען קוקט אריין אין די וואוינונגען, מאכט עס דעם איינדרוק, אזוי ווי דארטען וואלטען געוווינט טיפע היילען וואו מענשען בעהאלטען זיך, מען זאל זיי נישט זעהען.

איין זאך פעהלט נישט אין די גאסען און אין די וואוינונגען — צלמים און איקאנעס. וואו מען געהט און וואו מען שטעהט זעהט מען זיי. מאנכע הייזער האבען גרויסע איקאנעס פון דרויסען, א וואוינונג אדער א ווערקשטאט אהן א איקאנע, האב איך אין די געסלעך נישט געזעהען. און די איקאנע פערנעהמט דעם אויבענאן. אין מיטען וואנט אנטקעגען דעם אריינגאנג. און יעדע איקאנע איז בעלויכטען ענטוועדער מיט א נאפט-לאמפ אדער אנ'עלעקטרישע ליכט, אין פיל הייזער, וואו די פאמיליע האט געבלענדעט די אויגען ביים טיש וואו זיי האבען געגעסען איז די איקאנע געווען בעלויכטען מיט א העלען לאמפ.

און קלויסטערס זענען אויך אין די ארימע געסלעך פערהאן אהן א שיער. נישט זעלטען געפינט מען א געסעל, וועלכע האט דריי אדער פיר קלויסטערס, אויף דעמזעלבען בלאק, איך האב געפרעגט אנ'איינוואוינער פון דער שטאט, ווי אזוי ס'איז מעגליך פאר דער ארימער בעפעלקערונג אזוי פיל קלויסטערס צו בויען און אויסצוהאלטען, און אט וואס ער האט מיר געענטפערט:

„ווען עטליכע פאמיליעס בעשליסען צו בויען א קלויסטער קריגען זיי הילף פון דעם פאבסט (פון דער קאטוילישער ארגאניזאציע). זיי דארפען בלויז צונויפקלייבען א קליינע סומע געלד דאס איבעריגע גיט זיי די אלגעמיינע ארגאניזאציע פון דער קירכע. נאכדעם ווי דער קלויסטער ווערט פערטיג, מוזען די מיטגלידער געפינען מיטלען ווי איהם אויסצוהאלטען, און זיי געפינען שוין. זיי גיבען אוועק דאס לעצטע, זיי זאמלען, זיי בעטלען, זיי מאכען אונטערנעהמונגען, זיי טוען אלץ אין דער וועלט, אבי די קירכע זאל האבען אלעס און וואס זי בוישטט זיך.

וואס טוען די מענשען פאר א ביסעל פערגעניגען אדער צושטרייאונג? איך האב וועגען דעם אויך געפרעגט מיט איינגעבוירענע פון דער שטאט, און זיי האבען מיר געגעבען די פאלגענדע ערקלערונג:

„פאר די פרויען און קינדער זענען טאקע קיינע פערוויילונגס-פלעצער נישטא. זיי זיצען אין דער היים, ביינאכט אדער געהען ארום אין די גאסען. פאר די מענער זענען אבער פערהאן די וויין-שענקען. א ליטער וויין קאסט איבגאנצען אכט סענט. קלייבען זיך צונויף עטליכע גוטע ברידער ארום א טישעל, שפילען אין קארטען און דער וואס פערלירט מוז שטעלען א באטעל וויין. דאס איז זייער פערגעניגען. דערמיט אונטערהאלטען זיי זיך. דאס פערשאפט זיי אי די אויפרעגונג פון קארטען-שפיל, אי די הנאה פון טרינקען".

דער מאנגעל אין פערוויילונגען ווערט ביז א געוויסער גראד בעפרידיגט דורך גאסען-קאנצערטען און גאסען-פארשטעלונגען. כ'האב ערגעץ נישט געזעהען אזוי פיל קאטערינקעס און אזוי פיל „מוזיקאנטען" אין די גאסען ווי אין נעאפאל, און די שפילער ווערען נישט בעהאנדעלט אזוי ווי בעטלער ארום יעדען פון זיי קלייבען זיך צונויף אנ'עולם פון קינדער און דערוואקסענע און מען נעהמט זיי אויף מיט פרייד.

אויף א סקווער נעבען א רייהע פון ארימע געסלעך האב איך בייגעוואוינט אזא סצענע. דאס איז געווען אין רעכטען מיטען טאג, א זייגער צוועלף דער סקווער איז געווען ארומגערינגעלט מיט א מאסע פון הונדערט מענשען, אין מיטען האט א „טרופע" פון א צעהן יונגעלייט געשפילט עפעס א מוזיקאלישע פארשטעלונג. דער ארקעסטער איז בעשטאנען פון א פינף מוזיקאנטען וועלכע האבען געשפילט אויף פערשידענע אינסטרומענטען. צווישען די אקטיארען האט איינער געשפילט דעם „העלד" „און האט געזונגען טענאר. א צווייטער האט געשפילט די „העלדין" און האט געזונגען בלומרשט „סאפראנא". א דריטער האט געשפילט דעם „אינטריגאנט", און געזונגען באריטאן, צווישען די „סצענען" האט דער דירעקטאר ערקלערט פאר'ן עולם די ווייטערדיגע האנדלונג.

איך בין ביי דער „פארשטעלונג" געשטאנען איבער א האלבע שטונדע, און ווען איך בין אוועק איז זי נאך נישט געווען צו ענד. דער עולם איז בעשטאנען הויפטזעכליך פון קליינע קינדער, עס זענען אבער אויך געווען א היבשע צאל דערוואקסענע, מענער און פרויען און עטליכע עלטערע מענשען. אלע האבען זיך צוגעהערט מיט'ן טיפסטען אינטערעס, ביי די קינדער האבען די פנימער אזש געשיינט פון פרייד און פערגעניגען.

ווי עס ווייזט אויס, ווערען אזוינע גאסען-פארשטעלונגען געגעבען דארטען זעהר אפט. איך אורטייל עס פון דער בעציהונג פון די פערבייגעהער. די, וואס האבען זיך נישט אפגעשטעלט, האבען נישט געשענקט דער „פערזאמלונג" די מינדעסטע אויפמערקזאמקייט, קענטיג אז זיי האבען שוין געוואוסט, וואס דארטען קומט פאר, אז ביי זיי איז עס קיין נייעס נישט.

* * *

די נאטור אין נעאפאל איז רייך און שעהן און רייצענד, אבער דאס לעבען פון די הונדערטער טויזענדער מענשען, וואס וואוינען אין איהר, איז ארים און עלענד און חושך, און צווישען דער שעהנער נאטור און די ארימע בעפעלקערונג איז עפעס אזוי ווי א מחיצה וואס טיילט זיי אפ און לאזט איינעם נישט צום צווייטען. די שעהנע ליכטיגע זון קען נישט אריינדרינגען אין די ענגע געסלעך, און די קינדער פון די פינסטערע הייזער און דונקעלע גאסען געהען קיינמאל נישט ארויס אין די ברייטע עוועניוס, וואו די זון איז אזוי הערליך און דער הימעל אזוי פריי, עס איז איינע פון די מערקווירדיגסטע זאכען, וואס איך האב אין נעאפאל בעמערקט, די ארימע קינדער, אפילו די וואס וואוינען נישט ווייט פון דעם פראכטפולען בולוואר, לעבען דעם ים, שפילען זיך אין זייערע אייגענע ענגע שמוציגע געסלעך און קומען נישט ארויס געניסען פון דער שעהנער, פרייער וועלט נעבען זיי.

הלל ראגאף.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע", נארוטאוויטשא 20
ליימונג: א. בעזמאן.

די בעסטע ארטיסטישע כוחות שפילען אין „פילהארמאניע".
גאסטראלען פון די בעוואוסטע ארטיסטען

פראניע ווינטער און שלמה קוטנער

אויפטריט פון געזאנג-ליבהאבער מ. טרילינג און פאט-קאמיקער ל. גרינשפאן

די גרעסטע סענסאציע! די בעסטע אפערעטע! די שענסטע אריגינאלישע טענץ!
היינט, זונטאג, דעם 12-טען אפריל, 9 א זייגער אוונד
דער שלאגער פון סעזאן! גרויסער ערפאלג! יעדע נאכט אויספערקויפט!
שטורמישע אוואציעס אין טעאטער!

די פערסישע כלה

אין 3 אקטען. טעקסט און מוזיק פון ק. ברוידא, אראנזשירט ל. זעלמאן.
הויפט-ראלען: אסטערא-פ. ווינטער; דוד-ש. קוטנער; פערעק-מ. טרילינג; מאקס-י. גרינשפאן
פערסישע קאסטיומען / פערסישע מוזיק / פערסישע טענץ / פערסישע מנהגים
ספעצ. גאנץ נייע דעקאראציעס פון מאלער: ב. וויטמאווסקי. רעזשי: ש. קוטנער.
פערגרעסערטער כאר און ארקעסטער אונטער ליימונג פון דיר. לעאו זעלמאן.

מאנטאג, ד. 13-טען, 9 אוועגד פרעמיערע! צום 1. מאל אין לאדז! פרעמיערע!
די סענסאציאנעלע פיעסע, — דער שלאגער פון די ניו-יארקער
יודישע טעאטערן. שפאנענדער אינהאלט. איבערראשענדע סצענעס

די קייטען פון געזעץ

אין 3 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון א גייסלער.
אין די הויפט-ראלען: „איווא" — פ. ווינטער; כתריאל פיקעלעוויטש — ש. קוטנער.
די פיעסע בעהאנדעלט איינע פון די אינטערעסאנטעסטע פראבלעמען פון יודישען לעבען אין אמעריקא.
1000-טער מאל אויפגעפיהרט מיט גרויסען ערפאלג. בעסטע אכרופן און דער גאנצער אמעריק. פרעסע

אין די פארשטעלונגען בעטייליגען זיך: פרויען: פ. ווינטער, ל. ראזענבערג, ר. לובארטאוו-סקא, נ. סיבירצעווא, ג. ווינשטאק. מענער: ש. קוטנער, מיכל טרילינג יעקב גרינשפאן ד. האמבורגער, נ. רייכענבערג, ש. פליאכער, א. בלאט, ק. גוטמאן. א א. ביל-טן אין פילהארמאניע.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
פוששנער 11, טעלעפאן 3763
צפען פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

ד"ר אייזיק נאז, האלז, אויערן ק' $1^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר קערשנער קינדער-קראנקה. 9-11 3-$4^1/_2$
ד"ר שיסמאן אינערליכע קראנקהייטן 12—2
ד"ר ביבערגאל הויט און וועגער.קר. $11^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר שפירנעלד נערוען און בעטמיגע קר. 1—2
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה. $1^1/_2$—$2^1/_2$
ד"ר זאלצוואסער כירורגישע קראנקהייטען 2—3
ד"ר שפערלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף $1^1/_2$—$12^1/_2$

וויכא-טערפיע. ש-שטראהלונגען ווי שטעלען א. ווי פאקעו-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהל איינ-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראצ. אויף פערלאנג וויזיטען אין שטאט. אין לעטשנרטאריום ווערן אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגער און בלוט
אימפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשי נסקי-סטאראפאלסקא
צאהן-ארצט 10—1, 3—6
קונסטליכע ציינער, קראנען, פלאמבן א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

Dr. med. **N. ROZEN**
צאהן-כירורג
קראנקהייטען פון ציינער, דיאגנאסטיק, גימען א.א.וו.
ציינער-רעגולירונג, רענטגען-דיאגנאסטיק.
אנדזשעיא 7, טעל. 57-216.
עמפפאנגס-שטונדען פון 3—7 נאכמ.

מוזיקאלישע נאטיצן

יוזעף שיגעטי

א קינסטלער פון גאר הויכען מאס, ווען מ'וואלט איהם אפילו וועלען פערגלייכען מיט בראניסלאוו הובערמאן, וועלכען מיר האבען ערשט נישט לאנג געהערט ביי אונז אין שטאט. זיך ארייגלאזען אין איינצעלהייטען וועגען אזא קינסטלער וואלט פערמינערט זיין הויכע מאס, ווייל קלאנערע פידעל-קינסטלער, ווי שיגעטי בעזיצען אויך גרויסע טעכניק, שעהנעם טאן און מוזיקאלישע מעלות. די עכטע קונסט פון א הובערמאן און פון שיגעטי, וואס דערנעהנטערט זיך מיט זיין אויפפאסונג צו הובערמאנען אונטערשיידעט זיך מיט דער געניאלער פערמיטלונג פון די אויסגעהערטע „קאמפאזיציעס. נאר זיי אליין פערמיטלען און געבען איבער, אבער בעססער-געזאגט דיכטען נאך דאס וואס איז געדיכטעט געווארען פון אזעלכע גרויסע טאן-דענקער און טאן-פאעטען ווי באך, מאצארט און בראהמס.

ווען מיר הערען בראהמס דורך שיגעטיס פערמיטלונג בעקומען מיר דעם איינדרוק, ווי מיר וואלטען געהערט עפיס הויכעס און גרויסעס, דאס הייסט עכטע מוזיק, וועלכע ווירקט אונמיטעלבאר אויף אונזער נשמה, דער איינדרוק איז שוין אנ'אנדערער, דיזעלבע קאמפאזיציע האט זיך ווי קורצע, אפגעהאקטע פראזען, וועלכע מיידען אויס „מעלאס" דאס הייסט מעלאדיק, וואס איז פאר די צוהערער פערשטענדליך, א פשוטה שוין, ווען מען האט דעם געטליכען באך. די „שאקאנע", וועלכער שפילט זיך אם אין קלאוויר-בעגלייטונג, קען נאר ווירקען דע-מאלט ווען עס שפילען גאט-געזאלבטע קינסטלער, ווי הובערמאן און אין קלענערען מאסשטאב שי-געטי.

אויך אין די מאלעס ברענגט ער ארויס ברוי-זענדע אקארדען און הארציגע „קאנטעלענע", בעת ביי א מינדערווערטיגען קינסטלער איז די דאזיגע סאלא אזוי ווי בעשטימט נאר כדי צו בעווייזען די טעכנישע חריפות דא ליגט די קונסט און די גראדאציע פון „קינסטלער" צו קינסטלער.

און ווען בראהמס קאמפאזיציע אונטער די קינסטלער-פינגער פון שיגעטי כאראקטעריזירט די העכסטע „חכמה" איז באך'ס „שאקאן" דער אויס-דרוק פון „דעת", און איצט פעהלט נאך צו כא-ראקטעריזירען מאצארטס קאנצערט וועמענס מו-זיק ווירקט ווי הימלישער באלזאם אויף די אונרו-היגע נערווען פון די צוהערער און דאס איז דער לעצטער פון דריי-עק — בינה".

מאצארט איז געווען דער העכסטער-פונקט פון באנצען גאנצקייט, אזוי גלויבען מיר. ווען מ'קען אזוי ווירקען אויף די צוהערער אויסצוהערען אין אונז צייט מיט אזא פרומען אויפמערקזאמקייט דעם געניאלען קאנצערט, איז מען אנ'עכטער קינסטלער.

צוגעבענדיג נאך אז דעם קינסטלער האט בעגלייט אזא טאלאנטפולער פיאניסט ווי ניקיטא מאגאלאף (שיגעטי און מאגאלאף זענען משלנו...) בלייבט נאר איבריג צו זאגען, אז דער דאזיגער קאנצערט נאך הובערמאנס, וועט אויך זיין פון די אונפערגעסליכע.

D—ski

דער פראצעס וועגען באמבען-אטענטאט

אויף דער סאוויעטישער אמבאסאדע אין ווארשא

דער אטענטאט איז געווען זארגפעלטיג צוגעגרייט

דער בעשולדיגטער איז א פערביסענער יודען-פיינד

וו א ר ש א, (טעלעפאניש) אין צווייטען טאג פון דעם סענסאציאנעלען פראצעס פון יאן פאלאנסקי, וועלכער האט אונטערגעלעגט א מייוועל-מאשין אין דער געביידע פון דער סאוויעטישער אמבאסאדע אין ווארשא, זענען אויסגעהערט געווארען א רייה עדות און עקספערטען. די עדות האבען צוו. אנד. כאראקטעריזירט דעם בעשולדיגטען אלס

א פערביסענעם אנטיסעמיט

דער עדות קאמיסאר גאלטשינסקי האט דערצעהלט, אז פאלאנסקי האט אין גראדנע געלעבט פון לעקציעס, וועלכע ער האט געגעבען אין רייכע יודישע הייזער. ער האט אבער די לעקציעס פערלוירען, ווייל ער פלעגט אפט פיינדליך ארויסטרעטען געגען יודען. ער האט צוליב דעם געמיזט לעבען אין גרויס נויט און אויספערקויפען פערשידענע זאכען, כדי זיך צו קאנען אויסהאלטען.

דער פערטיידיגער פאדערט עס זאל געמאכט ווערען א לאקאל-וויזיע אויפ'ן ארט, וואו די באמבע איז אוועקגעלעגט געווארען. דאס געריכט בעשליסט וועגען דעם ענין צו דעצידירען נאכ'ן אויסהערען די עדות.

דאן ווערען פערהערט די עדות פרוי ווישניעווסקא און דער וועכטער פון דעם הויז נעבען דער סאוויעטישער אמבאסאדע קאטשינסקי, וועלכע האבען בעמערקט די דראטען אויף דעם דאך פון הויז און וואס דאס האט געברוכט צו דער ענטדעקונג פון דעם געפלאנטען אטענטאט.

דאס געריכט טרעט דאן צו צום

פערהער פון די עקספערטען.

דער עקספערט פאל. ציבולסקי ערקלערט, אז ביי דער אינסטאלאציע, וואס האט זיך געפונען ביי דער באמבע, האט אנ'אויפרייס אהן קיין שום ספק געקאנט פארקומען (פאלאנסקי אליין בעהויפט, אז ער האט די דראטען געהאט בעשעדיגט, כדי קיין אויפרייס זאל נישט זיין). בנוגע דער

קראפט פון דעם אויפרייס

מיינט דער עקספערט, אז זי וואלט געקאנט צושטערען א מויער פון 60 צענטימעטער די דיק און חרוב מאכען אלץ ארום אויף א שטח פון עטליכע מעטער. דער עקספערט שטעלט פעסט, אז די אינסטאלאציע איז געווען געמאכט פלאנמעסיג און אז אלץ איז געווען גוט דורכגעטראכט. די באמבע איז געווען אנגעפילט מיט פולווער, דאס איז דערפאר, ווייל דעם דאזיגען אויפרייסשטאף איז לייכטער צו קריגען און ער קאסט ביליגער פאר אנדערע.

דער עקספערט קאפ. צאסעל גיט א וויכטיגע ערקלערונג בנוגע דעם אנצינדער פון דער באמבע דהיינו, פאלאנסקי דערצעהלט, אז ער האט געהאט איבערגעשניטען א דראט ביים אנצינדער, דאגעגען דער עקספערט האלט, אז דער אנצינדער איז געווען אין ארדענונג און האט געקאנט ארויסרופען דעם אויפרייס, איינער פון די ריכטער בעמערקט דערביי דעם בעשולדיגטען. אלזא, איהר האט אלעס געטון, אז עס זאל זיין, דאן האט איהר קאליע געמאכט, אז עס זאל נישט זיין.

וועגען דער עלעקטרישער אינסטאלאציע גיט ערקלערונגען דער עקספערט גאבערלא מאיאר, וועלכער זאגט, אז עס וואלט גענוג געווען צו פערבינדען די דראטען מיט וועלכען עס איז נישט עלעקטרישען שטראם, כדי עס זאל פארקומען דער אויפרייס.

זעהר אינטערעסאנטע ערקלערונגען גיט דאן אפ דעם בעשולדיגטענס בעקאנטער דער דענטיסט לעבעדיעוו. אין געשפרעכען מיט איהם האט פאלאנסקי אפט אנגעוויזען, אז די רוסישע עמיגראציע איז שלעכט ארגאניזירט. אז מען דארף אונטערנעהמען אנ'אקציע צו עלימינירען די סאוויעטישע דיפלאמאטישע פערטרעטער אין אויסלאנד. דאס דארף געטון ווערען דורך אטענטאטען עווענטועל זאל מען בעווארפען די געביידעס פון די סאוויעטישע געזאנדשאפטען מיט באמבעס פון עראפלאנען. דער ציל דערפון איז לויט פאלאנסקין געווען

ארויסצורופען א מלחמה מיט די סאוויעטען.

פאלאנסקי, דערצעהלט ווייטער דער עדות, איז

לויט זיינע איבערצייגונגען געווען אנ'אנטיסעמיט

און האט געהאלטען, אז דער קאמוניזם איז די רעליגיע פון די יודען. פאלאנסקי האט אמאל דערצעהלט, ווי געהענדיג אין מאסקווע, האט ער געטראפען צוויי קאמיסארען, וועלכע האבען געטראגען זעהר רייכע פוטערס און האבען צווישען זיך גערעדט יודיש. פאלאנסקי זאל האבען צו זיי צוגעגאנגען און זיי געבעטען אויף יודיש, זיי זאלען איהם שאפען מצה אויף פסח, און זיי האבען איהם טאקע די מצה געשאפט.

ביים ווייטערדיגען פערהער פון די עדות בעמיהט זיך פאלאנסקי אויפצוווייזען, אז ער איז אנ'אויסגעשפראכענער אנטיסעמיט, אז ער האט אגיטירט פאר די ענדעקעס בעת די וואהלען, הגם זיינע אייגענע זאכען האט ער פערקויפט יודען. עס ווייזט זיך דערביי ארויס א כאראקטעריסטישע זאך, אז קיינער פון די עדות קאן נישט פעסטשטעלען צו וואסער נאציאנאליטעט עס געהערט דער בעשולדיגטער. בכלל פערווארפט ער די עדות מיט פראגען, אפטמאל זעהר אויסטערלישע, וואס האבען נישט קיין שייכות צום ענין און וואס דענערווירען די ריכטער. איין עדות, א שטייגער, בעט ער בעשטעטיגען, אז ער האט איהם געראטען צו שרייבען א בריף צו פראפעסאר שטיינאך (דער שעפער פון דער פאריינגערונגס-מעטאדע). דער עדות ענטפערט, אז נישט צו שטיינאך'ן, נאר צו איינשטיינען.

ווען אלע עדות זענען אויסגעהערט געווארען בעשליסט דאס געריכט זיך צו בעגנוגענען מיט די פלענער און אויפנאהמען פון דעם ארט פון אטענטאט און קיין לאקאלע וויזיע נישט צו מאכען.

וו א ר ש א, 11 (טעלעפאניש) היינט, אין דריטען טאג פון פראצעס האט מען אויסגעהערט ווייטערדיגע עדות.

ס'איז אויך אויסגעהערט געווארען א יודישע הענדלערין פון דער וואלובקע, וועלכע האט דערציילט, אז ביי איהר האט פאלאנסקי געקויפט די מעטאלענע פלאש, אין וועלכער ער האט אריינגעלייגט דעם אויפרייס-מאטעריאל.

צו-לעצט איז אויסגעהערט געווארען פאלאנסקי'ס פרוי, אננא, א דייטשקע.

זי האט זיך בעמיהט פארצושטעלען דעם מאן איהרען אלס משוגענעם וועלכער קרענקט אויף אנטיסעמיטיזם.

דערביי האט זי איבערגעגעבען א גאנצע רייה פאקטען, וואס בעווייזען זיין שגעון און אויך וועגען דעם, ווי ער האט בעת לענינס לויה אין מאסקווע בעווארפען טראצקי'ן מיט בלאטע...

דער אנגעקלאגטער פראטעסטירט געגען דעם, וואס זיין פרוי וויל איהם דווקא מאכען פאר משוגע.

דערנאך האט א פערטיידיגער אריינגעטראגען א פארשלאג, אז מ'זאל איהם איבערגעבען צו א פסיכיאטרישער עקספערטיזע.

דער אנגעקלאגטער פראטעסטירט ווידער געגען דעם, און דאס געריכט ווארפט אפ דעם פארשלאג.

דערמיט זענען די געריכטס-פערהאנדלונגען געשלאסען געווארען.

די רעדעס פון די אדוואקאטען וועלען זיך אנהויבען מאנטאג.

פערקלענערט אויף 10 פראצ.

איז די רעגירונגס-שטיצע פאר די ארבייטסלאזע

וו א ר ש א, 11 (טעל. פון אונזער קארעספאנדענט) אין „דזשעניק אוסטאווי" איז פערעפענטליכט א פעראָרדנונג פון ארבייטס-מיניסטעריום, לויט וועלכער פון 1 אפריל אן ווערט פערקלענערט די שטיצע פון די ארבייטסלאזע אויף 10 פראצענט.

רעדוקציע פון די בעאמטען-שכירות אויף 15 פראצענט

וו א ר ש א, 11. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). די רעגירונג האט שוין ענדגילטיג בעשלאסען, אז פונ'ם ערשטען מאי וועלען די בעאמטען-שכירות פערקלענערט ווערען אויף 15 פראצ.

די רעגירונג רעכענט אזוי ארום אפצושפארען 200 מיליאן זלאטעס.

ארעסטירט דעם הויפט-דירעקטאר פון דער באנקראטירטער לאדזער האנדעלס-באנק

(ענדע פון 1-טע זייט).

וועלכע זאלען בעקומען א קליינעם טייל פון זייערע פקדונות. אנהויב וואך זאל פארקומען

פריוואטע פערזאמלונג פון אלע גלויביגער

אין צוזאמענהאנג מיט'ן אנקומען פון דירעקטאר האוסמאן קיין פוילען, דערוויסען מיר זיך, אז די אונטערהאנדלונגען מיט די ענגלישע באנקירען וועלען פארקומען נישט אין לאדז, נאר אין לאנדאן. ס'איז אבער א שוועריגקייט אין די אונטערהאנדלונגען, וואס די פוילישע פינאנץ-מאכט נעהמט נישט אן די פראפאזיציעס פון די ענגלענדער וועגען אפזאגען זיך פון די שטייער-חובות און די קאנטראלעס וועגען די בעגאנגענע שטייער-שווינדלען.

די נערוועזע פאניק.

וואס האט בעהערשט די איינהאבער פון די פקדונות אין די ערשטע טעג פון דער באנקראט-ערקלערונג, האט פיל פון זיי, בפרט די בעזיצער פון די קליינע אפשפארונגען, געטריבען אין די בענק ארויסצונעהמען זייערע אפשפארונגען. אונזערע בענק האבען ארויסגעוויזען, אז די נערוועזיטעט איז געווען א נישט-בעגרינדעטע. די בענק האבען אויסגעצאהלט אלעמען, ווער ס'האט נאר פערלאנגט די געפאדערטע סומען, און דאס האט בערוהיגענד געווירקט אויף דער קליענטעלע.

פרייטאג און שבת איז שוין אין די בענק געווען גאנץ רוהיג און אייניגע האבען אפילו צוריקגעבראכט זייערע פקדונות.

* * *

נעכטען זענען צוריקגעקומען קיין לאדז די קוראטארען פון דער באנקראט-מאסע, די אדוואקאטען שטראמאייער און מעגערשטיין, וועלכע האבען אויפגענומען און פער'חתמ'עט דעם באנק-פערמעגען און די פיליעס אויף דער פראווינץ.

א בשורה טובה

פאר עלטערען, וואס זייערע קינדער לערנען איז פאווושעכנע שולען.

די לייטונג פון בעוואוסטען ארטאדאקסישען נאכ-מיטאג-חדר פאר קינדער, וואס לערנען אין פאווושעכנע שולען, מאכט בעקאנט דאס נאך א גרינדליכען רעמאנט ווערט דאס חדר פולשטענדיג רעארגאניזירט און פערפולקאמט אויף אלע געביטען פ ן לימודי קודש. ס'ווערט געלערנט דורך מלמדים מיט ספעציאליסטען עברי, חומש, רש"י תנ"ך משניות גמרא א פערגרעסערטער קורס פאר העברעאיש (רעדען און שרייבען). אויך יודישע בריף זעלבסט צוזאמענשטעלען. צוליב'ן קרידים הנחה,פרייזען.

פלאץ וואלנאשטשי 6 (נייע שטאט)

קווער אפיצינע. איינשרייבען קען מען זיך טעגליך פון 2–7 אוועגד.

יעדער איינציגער האט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 00-191.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענייטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך

אז תשכב בטח ושנן כי הלך בתום

ילך בטח ומעקש דרכיו יודע

איבער דעם זאלסט נאר קומען און בייורא

פון ד. מאנעלא

וואס איז איבערגעטראגען געווארען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף

פיעטריקאווער 17, לינקע אפיצינע פארטער, טעל. 124-95

וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פינקטליך און געוויסענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילגע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואלניעס, קלויזולעס, זאבעזפיטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין אוזשאנד ראזיעמטשע, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

בעמ.: קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס ווערען ביי מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה

מיט אכטונג ד. מאנעלא.

פיעטריקאווער 17, 1-טער הויף

א רעוואלוציע אין דער קאסמעטיק!

אומגעוועהנליכע רעדוקציע פון אלע פרייזען פון דער קאנקורענץ-פערפומעריע פירמע אין דער איינציגער און איבעראל-בעקאנטער

י. דרוקער, 5 זאוואדזקא 5

טעלעפאן 92-175

וואס בעזיצט דעם רייכסטען אויסוואהל פון די נייעסטע פאריזער פערפומען, ווי אויך די פיינסטע ערשטקלאסיגע פודערן, טואלעט-זייפען אז"וו

בעמערקונג: ענגראסיסטען בעקומען ספעציעלען ראבאט. מיט אכטונג

קיין פיליעס בעזיצען מיר נישט.

Perfumerja J. DRUKIER, Zawadzka 5, tel. 175-92

לאדז 12 אפריל 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 12 אפריל 1931

דער פראצעס וועגן באמבען-אטענטאט

אין דעם פראצעס פון יאן פאלאנסקי, וועלכער האט אונטערגעלעגט א טייוועלס-מאשין אין דער געביידע פון דער סאוויעטישער אמבאסאדע אין ווארשא און איז דערנאך ארויסגעגעבן געווארן דורך דער יוגאסלאווישער רעגירונג אין די הענד פון דער פוילישער מאכט, האט דער פראקוראר געפאדערט עס זאלן אדורכגעלייענט ווערן די בריף, וועלכע פאלאנסקי האט פון דער טורמע אין לובלאני געשריבן צום פרעמיער-מיניסטער פון יוגאסלאוויען. פאלאנסקיס אדוואקאט האפמאקל-אסטראווסקי האט געגען דעם פראטעסטירט. מען דארף נישט, האט ער געזאגט, איבערלעסטיגן דעם פראצעס מיט פאליטישע מאמענטן. דער אדוואקאט האט געהאנדעלט אין די אינטערעסן פון זיין קליענט. אבער נאך ריכטיגער האט געהאנדעלט איז די אינטערעסן פון דעם אמת דאס געריכט. בעשליסענדיג, אז די דאקומענטן זאלן דווקא אדורכגעלייענט ווערן. די בריף פון דעם באמבען-מייסטער צום יוגאסלאווישן מיניסטער זענען אמת סענסאציאנעל.

פון די בריף איז מען געוואויר געווארן, אז דער רעשטועלהאפטיגער באמבען-אטענטעטשיק, וועלכער רעדט נישט קיין ווארט אהן גאט, אז דער מאן, וועלכער האט געהאט חשבונות מיט דער סאוויעטען-מאכט (עפעס אלע מאל איז ער ארייבגעפאלען אין מאסקווע אין פערדראכטען, הגם ער איז גארנישט שולדיג געווען אין הגם איהם אלס א ספעציאליסט אגראנאם איז ביי די באלשעוויקעס געווען גאנץ גוט) איז אט דער מענש, וועלכער רופט זיך אן קריסט אין רייבעם זין פון ווארט, נישט וועלענדיג אנגעבען זיין קאמפעטיע, אז ער, וועלכער לעגט אונטער אין גאטס נאמען באמבעס, וואס דראהען אויפצורייסען אין דער לופט מענשען, אז ער טראגט אין זיך נישט נאר א ווילדען האס צו די באלשעוויקעס, נאר אויך צו פוילען.

מיט א ציטערדיגן קול האט דער ריכטער געלייענט די בריף פון פאלאנסקין, אין וועלכע עס געפינען זיך אזעלכע שטעלען: „פוילען האט נישט אויף מיר קיין שום רעכט. א שאנד און א חרפה צו דעם פוילען, וואס האט פערגאסען דאס בלוט פון אונשולדיגע.... פוילען האט געוואלט, אז איך זאל הענגען אויף דער תליה, נאר איך וועל אויפהענגען פוילען אויף דער תליה פון פעלקער-בונד, דאס פוילען, וואס שמעקט נישט מיט פעיפום און מיט קעלניש וואסער, נאר וואס עיפושט פון נבלה". אין האס צו פוילען קאן ביי פאלאנסקין קאנקורירען סיידען נאך זיין ווילדער האס צו יודען, וועלכען ער האט מיט אלע מעגליכקייטען זיך בעמיהט צו דעמאנסטרירען פאר'ן געריכט.

פאלאנסקי שטעלט פאר זיין טאט אלס אינדיווידועלען אקט, וואס האט געהאט דעם ציל צו מאכען בלויז א דעמאנסטראציע. ער האט אונטערגעלעגט די באמבע בלויז כדי צו ווייזען די באלשעוויקעס, אז מען קאן אונטערלעגען באמבעס. און צו דעם צוועק האט ער עס זיך איינגעשאפט אלע נויטיגע מאטעריאלען, וואס בעווייזען, אז ער איז טאקע א ספעציאליסט אין דעם פאך. ער האט געקלעטערט איבער דעכער, פערלעגט דראהטען, איינגעשטעלט זייגערס און דאס אייגענע לעבען. דאס אלץ איז געטון געווארן אין נאמען פון גאט. מען מוז באמת זיין טיף גלויבענדיג און זעהר נאאיוו צו נעהמען ערנסט די מעשיות פון דעם געוועזענעם עסטרייכישן אפיציר.

די אטענטאטען, וואס זענען בשעתו אויסגעפיהרט געווארן אויף סאוויעטישע פערטרעטער אין פוילען און בפרט דער פלאנמעסיג צוגעגרייטער איצטיגער באמבען-אטענטאט בעווייזען, אז אין פוילען דרעהען זיך ארום היציגע און געפעהרליכע קעפ, גאנץ מעגליך גוט ארגאניזירטע, וועלכע ווילען דווקא ארייבציהען פוילען אין א זיבלאזען און העכסט-געפעהרליכען קאנפליקט מיט די סאוויעטען. בעוואוסטזיניג אדער אומבעוואוסטזיניג זענען זיי די שליחים פון גרופען און ארגאניזאציעס, וועלכע ווארטען און גרייטען צו געלעגענהייטען ארויסצורופען א פייער אויפ'ן מזרח, ביי וועלכען זיי זאלען קאנען אנווארימען די הענד. אז דאס איז געווען דער ציל פון אויפרייס — וועגען דעם האט פאלאנסקי אליין דערצעהלט דעם עדות לעבעדיעוו. אין זייערע חשבונות געהט זעלבסטפערשטענדליך א ריין פוילען אלס דער פארפאסטען פון אייראפע אויף מזרח. באטירליך רעכענט מען זיך דערביי צום ווייניגסטען מיט די אינטערעסען פון פוילען גופא, וואס פאר א פרייבד פוילען קאן האבען אין פאל פון אויסברוך פון אזא פייער איז גענוג קלאר פון פאלאנסקיס בריף.

און עס איז מעהר ווי אין דער ריכטיגער צייט די ווארנונג, מיט וועלכער עס איז גראד איצט ארויסגעטראטען דער ארגאן פון דער לינקער סאנאציע דער „פשעלאם".

אט דאס בלאט האט די טעג פערעפענטליכט אן ארטיקעל, אין וועלכען עס ווערט אנגעוויזען אויף פינסטערע מאכינאציעס, וואס ווערען געפלאנט געגען די סאוויעטען, אויף דער אויפלעבונג פון געדאנק פון א בעוואפנטען אינטערווענץ געגען רוסלאנד און אויף דער אויסרעכענונג פון די אינטערווענטען, אז מען וועט קאנען אויסנוצען פוילען אנס דעם טאראן אויף צו שלאגען אין מאסקווע און אלס דעם קינפטיגען טעאטער פון די קריגס-אפעראציעס. „עס שלאגט אין די אויגען דער אמת, האט די צייטונג געשריבן, אז טאקטיש טראכט מען דא און דארט אין אייראפע וועגען פאר-באנדערלאזען אין א שעהנעם העלען טאג א פייער אויף אונזער גרעניץ מיט סאוויעט-רוסלאנד אין נאמען פון די [illegible] פון דער אינז פיינדליכער אינטערנאציאנאלער פינאנסטריע. און אזוי ווי די גרעניץ איז אונזערע און אזוי ווי די גאנצע באנקירישע אייראפע און פאנאייראפע ווערט נישט בעוויזען צו דעמאנסטרירען קיין מלחמה'לע נישט אויף קיין פוילישער טעריטאריע, דעריבער האבען מיר דא צומייסטענס צו זאגען, ראטענדיג פון פאר-אויס די קריגעריש אויף אונזער חשבון געשטימטע מעקלערס אין „האראפאציפיסטען", אז זיי זאלען אין זייערע פלענער פון א סטראטעגישער, אינטערווענציאנעלער און „ציוויליזאטארישער" אקציע נישט רעכענען אויף דער פוילישער סימפאטיע און זיי זאלען נישט רעכענען אויף פוילישע געביטען אלס אויף דער אגריסס-באזע פאר זייערע פינסטערע צילען."

דער אורטייל פון געריכט אין פראצעס פון פאלאנסקין וועט האבען א גרויסע פאליטישע בעדייטונג. ער וועט בעשטעטיגען די ווארנונג געגען די אלע, וואס ווילען אויסנוצען פוילען פאר וועלכע עס איז נישט פערדעכטיגע מאכינאציעס, אז פוילען וויל נישט אויף קיין פאל זיין דער באדען, וואו עס זאלען אויפגעפלאקערט ווערען געפעהרליכע איבערצידענטען, וואס קאנען ברענגען די ערנסטע און אומגליקליכסטע פאלגען.

פ. ב.

דער אונזין פון אימיגראציע-פערבאט

סקאנדאל מיט אן ענגלישן בירגער

(א בריף פון יאהאניסבורג צום „נייעם פאלקסבלאט")

שוין 9 חדשים ווי דער אימיגראציע-קוואטע-געזעץ אין דרום-אפריקא איז אריין אין קראפט. די יודישע אימיגראציע האט זיך כמעט ווי אפגעשטעלט. און עס איז איבעריג צו זאגען, אז די עקאנאמישע לאגע אין לאנד, צוליב וועלכער דער געזעץ איז ארויסגעגעבען געווארן, איז נישט פערבעסערט געווארן. פארקעהרט דער קריזיס דויערט אן און ווערט נישט שוואכער. דערפאר, אבער האבען זיך שוין ארויסגעוויזען גאנץ אנדערע סימנים און נישט קיין גינסטיגע, אלס רעזולטאט פון דעם געזעץ. לויט די סטאטיסטישע ציפערן, וואס ווערען פערעפענטליכט ווייזט זיך ארויס, אז זייט דעם 1-טען מאי פאריגען יאהר, (ווען דער קוואטע-געזעץ איז אריין אין קראפט) ווערט די ווייסע בעפעלקערונג אלץ קלענער, דרום אפריקאנער ווייסע בעפעלקערונג בעשטעהט אינגאנצען פון אנדערט האלבען מיליאן צווישען 6 מיליאן שווארצע. איצט נאך דעם אפשטעל פון דער יודישער אימיגראציע איז די עמיגראציע פון דרום-אפריקע גרעסער ווי די אימיגראציע און די ווייסע בעפעלקערונג ווערט קלענער אין דער צייט ווען די שווארצע בעפעלקערונג וואקסט גאנץ בערייטער. פאר דרום-אפריקא איז אזא דערשיינונג פשוט א געפעהרליכע.

א אינטערעסאנטע געשיכטע האט דא נישט לאנג פאסירט מיט א גאנץ אנגעזעהענעם ענגלישן יוד, וואס איז געפאלען א קרבן פון דעם קוואטע-געזעץ. א בעוויסער ה' לעסער פון לאנדאן, א גרויסער געשעפטסמאן. ער איז אלט 62 יאהר. אלס קינד פון 10 יאהר איז ער געקומען קיין ענגלאנד און איצט שטעהט ער בראש פון א פירמע, וואס קאנטראלירט דרייצען גרויסע געשעפטען אין לאנדאן און אין פראווינץ-שטעדט. ער איז געקומען אויף א בעזוך קיין דרום-אפריקע. ביים אראפגעהען פון שיף האבען די בעאמטע בעמערקט אין זיין ענגלישן פאס, אז ער איז געבוירען געווארן אין פוילען. מעהר האט מען שוין נישט געדארפט. ער האט שוין געמוזט דורכמאכען שבעה מדורי גיהנם ביז מען האט איהם דערלויבט איין צייטווייליג אין לאנד. מ'האט דעם גרויסען ענגלישען ביזנעסמאן דערקלערט פאר נישט-געוואונטשענעם עלעמענט און ער האט בעקומען א ספעציעלען הסר אריינגעלאזען צו ווערען אין לאנד.

פאר זיין אוועקפאהרען האט ער דערקלערט פאר דער פרעסע בזה הלשון: „איך בין געקומען אין דרום-אפריקע אלס טוריסט, געגרייט אויסצוגעבען מיינע ענגלישע געלד, אבער צוליב די דערנידעריגונגען וואס איך האב געמוזט דורכגעהען האב איך בעשלאסען איבערצולאזען דרום-אפריקע פאר זייערע אפריקאנער. פערזענליך וועט מיר די אפריקע נישט פעלען. איך וועל געפינען אנדערע פלעצער אין דער וועלט וואו מען וועט אנערקענען מיין ענגלישען פאספארט און מען וועט מיט צופרידענהייט אויפנעמען מיר און מיין געלד. אבער איך בין א יוד און מיין בלוט קאכט אויף דעם, וואס איך האב געהאט דורכצוגעהען ווייל איך בין א יוד. איך פערלאז אפריקע מיט דעם זעלבען שיף, וואס איך בין געקומען און ווען איך וועל צוריק קומען קיין ענגלאנד, וועל איך טאן אלץ וואס איך קען, בעקאנט צו מאכען דרום-אפריקע'ס גאסט-פריינדליכקייט. זאל דאס זיין א ווארנונג פאר יודען נישט צו מיינען, אז אן ענגלישער פאספארט איז גוט איבעראל... אין דרום-אפריקא איז דער פאל נישט אזוי".

דער דאזיגער פאל האט געמאכט א שטארק רושם און די היגע פרעסע האט פיעל קאמענטירט דעם ענין.

י. באטנצסי

א ווירקליכקייט, אויף וועלכער מ'טאר נישט פערמאכן די אויגן

ארטיקעל פון ענדעקישער צייטונג וועגן דער „פיאטילעטקע"

א זעהר כאראקטעריסטישן ארטיקעל וועגן דער סאוויעטישער „פיאטילעטקע" פערעפענטליכט די „גאזעטא ווארשאווסקא". דאס ענדעקישע בלאט האלט, אז פוילען דארף זיך בעזונדערס אינטערעסירען מיט די גרונדזעצע אויפבוי-ארבייטען, וואס ווערען דורכגעפיהרט אין רוסלאנד, און קודם כל דארף מען אין פוילען זיין בעסער און ריכטיג אינפארמירט וועגען די דערגרייכונגען פון די סאוויעטען. דאס, וואס עס איז ביז איצט געשריבען געווארען אין דער פוילישער פרעסע וועגען דער „פיאטילעטקע", האלט די צייטונג פאר זאכען, וועלכע שטעהען אונטער דער מינדעסטער קריטיק און פאר זינלאזע און אומפעראנטווארטליכע פלוידערייען.

די צייטונג ווייזט אן, אז עס איז נישט וויכטיג, צי די „פיאטילעטקע" וועט דורכגעפיהרט ווערען אין פינף, אדער אין דריי, אדער אין צעהן יאהר. וויכטיג איז דער פאקט, אז רוסלאנד איז צוריק אויפ'ן וועג פון ווירטשאפטליכער ענטוויקלונג. די „ג. וו." ציטירט די „פראנקפורטער צייטונג", וועלכע האט וועגען דער „פיאטילעטקע" געשריבען: „וואו איז דער אמת? ווי האלט עס מיט דעם פינפיאהר-פלאן? מען קאן לייכט שטעלען אונטער א ספק די סאוויעטישע סטאטיסטיקס בנוגע דער אויספיהרונג פון דעם פלאן. מ'קאן ברענגען א גאנצע רייה בעווייזען דערויף, אז די טעמפא, וועלכע סטאלין האט געגעבען דער אינדוסטריאליזאציע, איז א צו שטארקע, אז עס ווערען געבויט גרויסע פאבריקען, וועלכע וועלען נישט קאנען אינגאנצען פערנעהם אויסגענוצט ווערען מען האט ווי ארויסגעצויבערט פון דער ערד גיגאנטישע פאבריקען, וועלכע שטעהען נישט פערענדיגטע... אבער עס וואלט געווען א פעהלער אויף אט דעם סמך צו מאכען די ענטגילטיגע אויספיהרונגען. די פראגע מוז געשטעלט ווערען אזוי: וואס בעדייט דער פינפיאהר-פלאן, אפילו אין פאל, ווען ער זאל אויסגעפיהרט ווערען אין א העלפט אדער אין א פירטעל חלק? אויך אין דעם פאל וועט ער בעדייטען פיל! אין רוסלאנד איז ענטשטאנען א ווירקליכקייט, וועלכע מען דארף נעהמען גאר ערנסט, „וועלכע מוז גענוי אפגעשאצט ווערען פון ווירטשאפטליכען און פון פאליטישען שטאנדפונקט.

די „גאזעטא ווארש." פיהרט פון איהר זייט אויס: „רוסלאנד קעהרט זיך אום אלס ווירטשאפטליכער פאקטאר און אויף דער דאזיגער ווירקליכקייט קאן שוין קיינער נישט פערמאכען די אויגען. מיר פון אונזער זייט מוזען פון דעם דאזיגען קלארען פאקט ארויסציהען די געהעריגע פאליטישע און ווירטשאפטליכע קאנסעקווענצען. אבער קודם כל מוזען מיר וויסען".

פערברענט געווארן אלע אויטאבוסן אין תל-אביב

דער היזק בעטרעפט 20 טויזענד פונט שטערלינג

תל-אביב, 11 (יט"א טעלעגר.) פרייטאג ביינאכט איז אין די שטעטישע גאראזשען אויסגעבראכען א שרפה. ס'זענען פערברענט געווארען אלע אויטאבוסען, און ס'איז אינגאנצען איבערגעריסען געווארען די קאמוניקאציע. די פייערלעשער איז בלויז געלונגען צו לאקאליזירען די שרפה. קיין איינעם פון די 43 אויטאבוסען איז נישט געלונגען ארויסצוראטעווען. דער היזק בעטרעפט 20 טויזענד פונט שטערלינג. וועגען די סיבות פון דער שרפה געהען ארום פערשידענע קלאנגען. די ביזאיצטיגע אויספארשונג האט נאך נישט געגעבען קיין שום רעזולטאט.

מאיאר קובאלא פער'משפט אויף 7 חדשים טורמע

ווארשא, 11 (טעלעפאניש) אין העכסטען געריכט איז בעהאנדעלט געווארען די קאסאציע פון מאיאר קובאלא, וועלכער איז געהאט מיט דעם מאיאר אידזיקאווסקי געפלויגען קיין אמעריקא איבער דעם אטלאנטישען אקעאן.

קובאלא איז געווען בעשולדיגט אין שרייבען בעליידיגענדע אנאנימע בריף צום שעף פון דער פוילישער לופט-פליה-אפטיילונג פולק. רייסקי און איז דערפאר פער'משפט געווארען אויף א יאהר טורמע און בעזייטיגט צו ווערען פון אפיצירען-קארפוס. דאס העכסטע געריכט האט דעם בעשולדיגטען פערקלענערט די שטראף ביז צו 7 חדשים. דאגעגען איז די בעזייטיגונג פון אפיצירען-קארפוס געבליבען אין קראפט.

קובאלא גיט אן א ביטע צום מלוכה-פרעזידענט וועגען רעווידירען זיין פראצעס.

סאוויעטען קויפען אין פוילען

פאר 75 מיליאן זלאטיס אייזען

ווארשא, 11 (טעל. פון אונזער קארעספאנדענט) די סאוויעטישע האנדעלס-מיסיע אין פוילען האט געשלאסען אן אפמאך מיט קאטאוויצער אקציען-געזעלשאפט פון אייזען-הוטעס, אז די סאוויעטען קויפען איין פאר 75 מיליאן זלאטיס אייזען.

צוגעמאכט די פאבריק פון „פעפעגע"

דינסטאג-מיטוואך זאל זי צוריק געעפענט ווערען

גרודזשאנדז, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די פאבריק „פעפעגע" איז צייטווייליג פערמאכט געווארען.

די דירעקציע האט אבער בעקומען א טעלעגראמע פון פאריז, אז איהר פארשטעהער איז געלונגען צו בעקומען א גרעסערע הלוואה, און 1 מיליאן זלאטיס איז שוין געווארען ארויסגעשיקט, אזוי אז דינסטאג, איער מיטוואך וועט די פאבריק ווערען צוריק געעפענט.

רעוומאטיזם און ערהעלטונגען

דאס יעצטיגע וועטער, וואס ענדערט זיך אפט און פלוצלונג איז א סכנה פאר דער געזונדהייט פון יעדען. דערפאר איז אויך כדאי צו לעזען דעם בריף פון ה' א. גארנטשארעק, לאדז מיעדזיאנא 22, אין וועלכען ס'שטעהט צ. א.: זייט 4 יאהר לייד איך אויף רעוומאטיזם. פאר יעדער ענדערונג פון וועטער האב איך געהאט שמערצען. איך האב מיך געהיילט אויף פערשידענע אופנים, אבער ליידער, אהן ערפאלג. אומלענגסט האב איך אין צייטונג וועגען טאגאל געלעזען, און הגם איך האב געהאט ווייניג צוטרוי צו דעם מיטעל, דאך האב איך 1 שאכטעל געקויפט. שוין נאכדעם ווי איך האב עס פערבראוכט האב איך א גרויסע ערלייכטערונג געשפירט אין די גלידער, ביים דריקען מיט די פינגער. דער ערפאלג האט מיך פעראנלאסט רעגעלמעסיג טאגאל דריי מאל טעגליך צו 3 טאבלעטען איינצונעהמען. די שמערצען אין די געלענקען זענען פערשוואונדען און איך פיהל בכלל נישט מעהר קיין ענדערונג פון וועטער. ה' ג. האט א חוץ דעם מיט טאגאל אויסגעהיילט זיין פרוי פון פאלגען פון א שווערער גריפע און קאן זיך ממש נישט אנלויבען איבער די ווירקונג פון טאגאל. עהנליכע פרובען האבען א סך ליידענדע געמאכט, וועלכע האבען בענוצט מיט בעסטער ווירקונג טאגאל געגען רעוומאטיזם, גיכט, געלענקס-בערוועגן און קאפשמערצען און ערקעלטונגען. טאגאל ליגדערט נישט נאר שמערצען, איז אויך עוקר מן השורש אויף א נאטירליכען אופן די קראנקהייט, אומשעדליך פאר'ן הארץ, מאגען און אנדערע ארגאנען ווען אנדערע מיטלען האבען פערפיהרט האט מען מיט טאגאל ערהייכט גלענצענדע רעזולטאטען. איבער 6000 דאקטוירים-אטעסטאטען! טויזענדער געפלאגטע האבען זייער געזונדהייט א דאנק טאגאל צוריק געוואונען. פרובט אלזא נאך היינט אליין אויס, אבער פערלאנגט נאר טאגאל. צו בעקומען אין אלע אפטייקען.

22-טע מלוכה-לאטעריע

5-טע קלאס. — 25-טער ציהונגס-טאג

Po 5.000 zł. na nr.: 71352 143924 181171 181878.

Po 3.000 zł. na nr.: 205310.

Po 2.000 zł. na nr.: 8484 10061 15162 19075 25323 51381 54106 70622 90394 99813 106664 144072 149111 152353 152801 158007 161183 188089 192595.

Po 1.000 zł. na nr.: 16212 17916 27978 28085 34905 41289 43926 47623 72214 91495 103365 104094 112124 113765 117106 138961 147169 165082 167315 169066 176027 177677 194484 196984.

Po 500 zł. na nr.: 3 1513 3187 4639 5362 5604 5603 7466 8143 10815 12918 13070 16135 16404 18221 14856 19348 20091 21334 21351 22028 22864 23892 25828 26437 28287 39147 43460 46229 49302 49770 51243 51584 54277 54780 55535 55704 58138 58204 58212 58935 60983 61919 62210 63093 63679 64477 64673 64749 65862 67102 72216 73393 76003 76216 76640 76683 80283 80639 83338 86898 87111 87465 88628 89647 90004 90227 90343 90985 92471 93681 94181 98285 98515 98567 98925 99952 102025 102501 102975 103838 105376 107187 107699 110002 110132 110948 111060 113729 114594 115078 115248 117187 119171 119781 120270 120874 121664 121946 123514 124371 129062 129213 129612 129719 131805 132967 134940 139231 141565 141977 143297 143489 144478 144875 145454 149398 149642 150846 151728 152074 152104 153549 153663 155433 156723 156882 160220 160709 160887 162196 162639 162688 164238 164873 165530 169739 172501 175900 175938 178152 179476 181561 182273 182781 186576 186755 189917 191105 194405 198847 199336 199807 199965 201457 204990.

Po 250 zł. wygrały numery następujące:

43 137 232 555 95 720 817 907 53 71 1067 448 75 548 55 645 854 993 98 2218 63 347 416 72 741 825 44 55 3145 54 93 272 411 56 67 569 896 961 4018 69 189 222 86 430 83 648 49 70 809 99 915 5201 58 326 52 564 657 76 703 804 50 88 987 6031 155 229 314 409 85 88 638 95 796 809 69 914 16 7100 300 431 538 88 755 74 803 8005 106 22 27 551 82 88 755 923 34 85 9061 287 464 515 43 60 738 45 823 35 73 933 74.

10102 11 52 95 215 25 86 333 413 523 653 741 91 817 49 74 996 11012 70 30 170 228 40 322 84 89 90 425 30 629 778 95 12222 83 91 337 76 401 57 571 822 915 65 72 13036 103 287 91 335 38 448 14052 102 68 274 301 71 432 523 80 603 13 808 88 933 15020 317 45 672 740 63 924 16037 100 7 26 68 200 384 432 787 916 29 17000 15 136 503 6 38 828 76 18095 103 285 430 94 549 615 755 77 19140 67 79 252 89 387 416 93 685 780 872.

20007 129 36 314 443 669 711 89 813 89 21110 81 265 332 448 500 69 786 819 23 22194 200 68 72 87 315 442 573 603 797 823 952 59 23048 82 314 504 9 609 27 99 707 17 32 974 91 24048 91 347 64 87 256 609 842 95 966 96 25085 170 289 392 523 632 78 730 47 893 933 45 52 26071 79 274 310 19 34 68 443 57 73 530 685 737 39 816 919 27005 15 118 00 430 582 656 800 47 48 28058 62 116 208 48 317 24 80 499577 604 33 80 743 827 998 29108 339 411 532 620 714 870

30036 94 182 318 91 466 522 88 632 48 85 94 31036 315 416 35 81 85 620 938 97 32110 52 80 97 364 433 69 629 702 27 845 923 33054 100 9 23 236 94 310 31 41 59 64 478 641 49 845 987 34008 262 418 741 71 91 910 36 35116 206 94 97 398 407 16 60 579 758 66 884 36058 92 93 134 341 455 526 81 95 606 10 53 747 843 50 944 53 58 60 61 37018 175 231 36 323 636 730 864 964 38102 13 62 69 272 320 24 26 31 472 514 49 72 641 66 825 50 53 81 901 39 46 71 39036 164 77 532 61 608 43 62 739 828 29.

40023 135 61 217 405 45 56 93 590 659 811 955 87 41091 129 36 42 282 84 303 81 84 91 407 11 501 19 27 29 628 844 56 952 42268 354 478 581 612 851 940 43 43006 34 35 82 170 76 222 316 426 67 552 94 658 808 935 44 44059 77 111 93 221 74 396 423 603 50 702 929 45156 73 274 86 340 479 80 705 7 582 806 91 926 46 46205 39 88 336 42 95 514 84 752 806 47007 79 88 185 200 25 44 59 73 344 567 97 730 65 77 93 48021 184 93 310 511 38 65 610 846 78 49000 61 93 126 41 202 69 82 448 617 31 35 48 86 705 78 845 908 94.

50012 188 207 400 61 503 657 62 811 51034 63 263 360 72 90 419 513 42 620 59 775 932 86 89 52195 269 79 506 29 30 70 674 768 948 53000 173 236 341 43 54 439 43 523 42 74 649 51 706 854 987 54028 148 82 213 327 98 481 84 643 51 900 16 92 94 95 55016 46 48 189 240 75 307 84 530 683 702 71 843 983 56083 96 107 25 89 283 85 416 23 33 90 524 91 704 37 81 991 57165 85 356 439 84 569 856 950 58026 52 136 86 252 97 353 437 40 41 514 646 52 732 88 832 922 85 59193 98 340 50 417 67 96 501 616 84 715 807 14 18.

60137 203 303 487 723 46 50 827 61161 64 99 311 26 482 601 759 846 62104 14 31 226 354 443 542 698 715 32 837 85 63027 63 103 5 21 202 373 492 780 841 933 85 64065 147 54 312 24 50 92 452 511 67 755 828 61 65008 12 15 47 112 96 230 31 423 49 65 501 96 639 63 66031 300 559 82 605 50 732 894 998 67016 51 79 256 98 437 42 603 26 81 766 858 944 54 65 97 68016 71 101 284 328 402 548 961 69218 316 25 417 49 537 625 55 72 852 76 970 91.

70002 81 136 71 399 471 538 629 68 798 872 973 71070 131 87 225 363 410 21 52 605 68 729 985 72033 34 83 29 121 385 469 528 93 813 996 73041 60 108 75 373 446 543 97 612 23 806 74113 51 205 440 92 575 721 51 59 75030 365 615 44 722 893 903 24 76036 104 12 91 211 45 547 633 705 45 50 65 809 34 36 929 94 77063 101 268 78 303 86 491 713 40 813 915 78031 60 160 350 67 69 400 1 22 27 85 522 66 697 809 79068 86 155 77 213 44 56 635 721 881 918 98.

80185 416 48 55 65 700 56 807 28 81 912 81036 291 330 445 54 80 539 666 97 728 43 55 63 82098 105 12 38 205 63 65 464 587 668 855 81 900 4 34 69 96 83084 114 268 431 583 727 809 42 926 95 84176 94 392 436 505 705 76 90 826 81 85271 335 400 98 546 619 872 86 93 929 86016 32 58 68 123 87 251 508 40 605 66 849 938 87080 124 48 395 622 725 46 65 81 839 832 49 88303 10 21 484 606 6 23 35 742 50 877 903 67 89072 148 70 226 333 402 519 87 786 831 933 90.

90006 137 85 209 80 331 402 57 566 648 804 13 15 18 73 91340 441 48 619 70 750 66 98 980 91 98 92059 69 176 293 329 485 86 588 623 94 820 96 978 93086 114 231 309 49 90 427 55 523 80 658 745 830 82 935 43 94245 263 77 521 633 48 57 703 98 839 88 999 95026 171 291 99 395 412 43 514 72 641 56 92 739 820 931 96117 61 62 221 49 84 325 46 422 30 51 754 948 97017 342 45 490 545 47 54 56 86 813 66 67 903 98071 127 83 211 37 428 55 503 511 56 81 99 733 865 935 99175 252 338 58 415 45 92 502 41 634 76 77 92 716 81 949

100002 43 56 174 209 28 89 375 505 25 52 618 48 846 952 101210 54 328 412 29 80 576 738 90 927 55 102032 145 48 65 71 248 465 611 708 918 46 103245 315 99 496 547 664 90 94 97 766 71 98 865 932 74 76 88 104158 298 344 407 9 711 19 38 105027 72 96 152 55 295 370 460 74 633 96 732 40 839 92 106420 766 851 97 914 107023 63 809 162 229 33 47 427 553 79 668 716 806 91 108098 311 70 419 75 84 598 671 706 109186 231 26 414 503 702 905 17 19 58.

110034 60 167 83 216 516 44 602 778 893 920 111108 78 221 30 333 51 90 95 521 24 89 96 642 85 850 967 70 112014 115 67 86 276 346 73 470 561 652 795 881 951 52 113075 106 28 60 208 77 342 65 70 78 444 60 65 578 95 745 828 96 994 114015 237 341 402 39 58 83 532 756 846 973 115064 96 215 56 324 425 33 34 90 504 80 740 963116068 42 243 60 349 424 66 518 685 713 938 117122 64 249 355 576 827 80 118078 129 34 312 94 750 821 119042 59 197 408 58 85 579 716 28 38 96

120170 241 371 474 548 638 82 94 809 34 79 121032 195 240 71 424 58 607 91 94 772 86 871 935 50 122012 36 119 307 782 975 85 89 123028 512 93 606 824 41 901 89 124033 185 241 329 30 78 86 455 85 756 125176 301 426 40 84 518 667 91 853 126187 401 51 81 99 500 04 13 673 793 845 92 127087 170 77 78 359 408 19 527 77 674 85 831 902 128082 205 460 584 622 86 790 889 92 944 67 129059 236 90 493 527 49 617 757 827 986 93.

130044 128 230 37 81 435 558 725 860 956 131047 62 94 112 70 251 332 440 696 713 14 54 85 851 71 132033 134 97 452 313 406 17 77 501 07 15 92 624 754 879 921 133039 45 238 52 383 471 726 870 134211 38 57 375 405 12 544 641 926 135085 169 70 245 59 510 33 613 83 778 846 932 68 91 135011 17 72 110 43 83 362 82 490 595 725 50 878 930 137016 143 74 225 70 828 35 52 69 79 628 740 880 939 138085 128 202 10 70 380 525 68 935 193033 120 26 58 97 259 360 543 629 45 47 77 713 63 863 91.

140052 144 273 466 522 795 822 29 966 141049 171 448 501 142172 238 43 90 400 74 507 933 36 64 143069 70 259 91 574 85 615 55 72 75 701 94 824 144030 146 222 320 50 575 88 93 816 952 145068 123 65 297 360 441 49 532 60 603 38 40 716 97 355 77 146028 70 88 90 630 46 58 961 70 147063 168 93 272 359 489 552 676 77 79 703 84 148040 262 380 534 702 67 70 813 25 83 146084 211 50 90 362 433 56 65 551 87 625 785 914 17 46 87.

150001 39 80 126 275 415 51 975 151019 78 124 374 474 503 604 717 872 991 152064 113 43 84 268 73 433 518 49 688 780 801 80 91 153050 74 285 309 37 92 453 581 83 857 966 154030 147 59 73 93 493 522 625 766 832 85 906 14 155016 19 39 523 85 665 76 824 26 87 976 156095 187 260 351 62 402 12 26 79 508 91 707 813 927 157202 50 57 61 331 401 44 617 782 95 862 935 37 85 158148 98 222 43 319 43 86 91 575 673 725 92 159001 06 119 61 97 465 544 665 815 74 958 99

160069 140 41 389 468 511 79 620 797 835 973 161023 77 99 292 434 46 600 55 712 845 905 20 34 162022 109 48 208 368 471 541 93 625 745 875 909 40 163010 28 60 70 80 178 219 51 89 92 305 47 425 91 554 73 615 75 718 84 935 67 83 164048 64 231 45 324 422 93 507 609 713 31 820 956 165052 355 84 96 843 920 84 166214 18 89 361 51 407 15 19 589 631 810 961 167009 137 63 220 37 357 466 504 631 879 949 82 168025 158 59 237 331 432 61 676 90 722 85 833 932 169224 38 303 12 67 73 430 735 850.

170101 74 516 38 84 663 98 728 82 823 171076 208 15 476 541 618 67 770 95 822 902 40 172062 229 390 639 98 740 820 67 939 42 66 78 173022 146 403 08 13 15 539 716 56 803 926 27 99 174150 72 138 45 207 28 312 50 56 66 668 79 90 787 860 793 175004 105 53 69 214 354 72 618 762 81 896 176055 61 125 99 215 38 95 333 56 511 25 50 654 96 825 70 907 177000 31 60 173 382 431 97 603 715 850 973 178017 58 122 70 265 371 493 95 517 60 613 68 97 724 54 845 84 949 179171 76 468 585 705.

180093 261 371 75 457 513 26 39 91 643 731 55 72 919 24 181012 13 26 311 84 95 423 33 589 771 815 30 57 982 182007 91 145 202 67 539 77 82 619 906 08 34 78 962 88 183073 139 89 224 30 41 58 76 84 307 442 567 683 882 184013 114 61 84 265 560 678 725 831 63 71 911 185058 163 223 54 99 308 34 47 59 400 61 705 856 186143 56 244 304 67 467 92 97 565 734 47 52 54 91 829 950 187045 132 266 441 564 628 798 833 188057 212 354 423 39 826 936 97 189117 39 56 344 572 684 808 911 18 27

19002 101 40 261 423 507 618 42 733 838 98 941 191013 59 161 53 84 714 42 65 831 931 192072 77 189 200 307 97 455 503 13 28 657 750 70 934 49 60 92 193070 173 215 35 49 438 544 72 676 791 965 89 194155 61 182 92 285 88 310 40 46 516 67 83 633 705 40 34 47 67 941 195074 107 13 61 200 37 46 371 435 511 87 88 860 709 843 52 196152 239 45 317 94 415 95 532 58 626 197217 70 91 338 405 547 607 38 45 803 06 991 198148 236 72 303 72 409 14 56 530 34 88 712 85 804 75 908 99 199013 254 402 42 534 60 66 84 650 76 857 96 97

200106 67 560 820 92 201035 84 339 98 499 536 55 642 54 791 817 202036 53 120 76 91 274 94 541 661 62 733 802 203104 52 341 96 402 08 76 515 648 75 85 87 857 204083 110 228 377 548 634 41 55 99 748 68 77 82 887 92 99 950 70 205003 50 61 176 215 29 369 468 556 773 865 206104 42 79 332 47 92 620 70 785 96 843 903 207079 151 244 58 449 512 602 21 736 42 817 23 86 91 997 208173 236 308 29 531 668 786 819 80 946 63 86 209001 134 301 06 53 58 408 574 714 88.

5-טע קלאס. 26-טער ציהונגס-טאג

10.000 zł. na nr.: 123075.

Po 5.000 zł. na nr.: 24393 129707 169141 193759.

Po 3.000 zł. na nr.: 24812 127026 183024.

Po 2.000 zł. na nr.: 2298 22698 57037 70914 90369 125011 131836 143278 143623 148552 157692 164283 177511 182246 200622 205005 206595.

Po 1.000 zł. na nr.: 16646 19218 20053 29388 35469 43330 51523 58726 60048 61103 64449 68474 84603 104687 117889 151378 159370 161234 167967 168245 168754 184492 192914 196305 199212 203252 204944.

Po 500 zł. na nr.: 1545 1731 2932 4131 5985 8183 10563 12096 12352 12968 13224 13319 15544 17260 17499 17700 18990 19501 21795 23240 25240 25493 27066 27103 27143 27188 27581 27695 28142 29333 31701 36106 37878 38245 39371 39930 42374 44909 48241 48692 49189 49379 49568 49621 52241 56785 57353 57626 58413 60452 61452 66800 69631 70107 72834 74153 74752 75927 75998 77819 80050 80243 82300 84614 89241 89732 89926 92078 94489 96849 98114 99012 99083 104756 106727 160799 110015 110298 113038 114042 115361 115796 116949 120184 120191 122304 122827 126227 128126 129565 130394 134809 134985 136370 137347 137533 138427 141396 141709 141934 142648 142807 143255 144223 145442 146448 148070 153139 154056 164864 166210 166284 166671 167778 171504 171553 171750 173147 176699 177155 177699 179289 181897 186467 186567 188147 191308 193528 194369 198490 202669 203172 206357 207472 209267.

Zgodnie z planem Lot. Państwowej, od dziś do 29-go dnia ciągnienia, do ostatnich 5-ciu numerów. dołączone będą premje:

1) Wygrana zł. 250 plus Premja zł. 1,850 na Nr. 31445.

2) Wygrana zł. 250 plus Premja zł. 1,850 na Nr. 90367.

3) Wygrana zł. 500 plus Premja zł. 1,850 na Nr. 97141.

4) Wygrana zł. 250 plus Premja zł. 1,850 na Nr. 129407.

5) Wygrana zł. 250 plus Premja zł. 1,850 na Nr. 150207.

Po 250 zł. wygrały numery następujące:

150 243 73 95 330 92 489 537 59 94 621 767 875 85 900 28 31 1020 34 83 133 72 247 50 83 429 49 541 84 918 2016 169 270 386 536 602 64 94 707 40 3038 89 153 252 327 79 425 567 670 987 88 4204 344 70 408 54 60 72 89 90 549 710 55 95 848 983 5063 126 99 258 78 816 984 6037 242 312 62 406 35 566 89 777 808 79 7156 75 203 317 82 415 30 87 512 89 673 713 27 883 951 8002 39 57 75 88 223 306 60 89 402 512 611 25 26 32 57 821 965 9119 262 97 460 507 8 51 97 693 762 66 811 952.

10053 103 225 36 79 315 94 427 558 622 720 75 945 11041 116 221 73 333 73 447 84 728 12002 68 238 60 64 416 25 513 14 46 647 921 66 13059 172 86 221 79 93 436 570 658 729 48 826 62 86 986 15107 330 415 673 88 749 72 942 47 16067 292 410 83 508 631 35 736 821 72 95 98 923 24 84 17016 130 43 213 39 394 448 53 93 507 16 75 830 91 908 10 88 18144 94 368 581 82 632 53 702 998 19107 36 456 680 96 832 34 944.

20006 101 243 346 404 13 91 533 75 636 78 719 40 929 21060 191 225 77 416 63 87 567 84 676 748 74 22225 401 14 38 535 68 606 80 787 842 86 87 935 47 70 23157 210 65 333 424 72 86 523 35 44 64 65 683 97 766 840 24011 97 250 53 68 81 400 4 510 625 60 899 936 25029 105 19 220 52 508 16 677 757 982 26003 297 99 300 434 66 81 541 91 605 46 63 716 65 27090 181 89 222 341 45 52 488 537 65 677 87 791 875 919 48 28007 71 141 63 585 602 793 830 49 77 902 29207 329 86 426 99 678 757 70 908.

30258 76 441 516 77 620 31 60 61 99 835 38 942 57 31008 60 219 317 423 525 79 659 714 69 98 855 903 932 63 90 99 32163 257 72 79 380 539 43 64 600 73 73 86 723 894 962 33077 126 84 86 212 53 55 85 99 607 823 84 85 912 36 34053 137 42 374 464 91 516 892 35013 161 201 51 335 504 65 619 26 30 752 64 820 902 21 36019 59 200 379 421 42 530 54 57 731 804 49 37022 277 360 82 416 57 83 823 903 38297 512 15 29 35 91 731 830 63 985 39027 331 35 426 89 606 810 11 20 52 56 969.

40058 92 139 41 63 282 306 9 74 426 508 73 79 630 58 849 915 41000 56 340 414 82 573 632 67 757 937 70 99 42012 100 42 60 99 272 307 432

14003 51 124 57 235 62 312 602 7 90 714 876 984 46 783 43148 338 50 99 434 547 79 710 830 81 903 80 94 44051 266 309 84 436 509 719 915 47 45179 223 82 339 538 841 901 44 46029 166 20 652 85 325 84 438 65 94 529 63 662 701 861 68 901 16 87 47177 308 76 531 621 25 86 925 48 48234 46 77 83 307 78 674 739 833 943 68 99 49057 351 451 660 740 76 975

50063 95 108 56 85 97 206 34 46 56 300 42 57 936 51068 209 338 39 405 630 857 97 907 52243 52 79 84 330 37 453 79 521 764 86 854 80 967 86 53128 45 79 62 94 248 49 462 560 636 709 69 872 54042 198 399 511 605 757 829 83 913 55041 61 252 57 381 412 83 654 711 40 802 945 56080 211 45 49 54 315 84 424 541 705 65 919 32 57008 73 119 70 222 336 433 35 555 631 79 59 87 900 32 58264 358 61 412 512 88 641 97 715 97 970 59060 122 87 263 377 442 50 63 749 92 866 995

60109 217 319 543 48 659 80 831 44 62 72 916 30 51 86 61045 72 86 127 207 315 606 59 734 46 835 942 62221 300 43 97 410 685 789 802 926 44 50 57 63030 239 71 337 83 413 87 542 917 64364 492 513 90 704 51 68 82 804 32 91 65003 12 41 307 18 20 66030 189 96 218 62 509 75 629 33 80 799 43 87 809 34 85 919 67019 57 90 206 50 58 352 431 919 67 68106 31 231 98 345 62 412 544 89 668 979 69047 151 220 44 599 635 60 73 81 88.

70169 86 551 654 96 913 97 71033 361 430 566 75 708 19 907 70 72078 130 72 224 493 513 26 52 712 827 972 73083 135 201 74 321 622 81 772 75 856 908 70 74141 255 471 51 251 618 55 854 937 75009 111 48 61 237 58 423 596 985 76029 34 182 222 43 521 32 93 650 740 53 821 958 97 77074 84 162 405 524 81 98 99 646 95 935 78048 57 65 164 215 395 404 54 606 31 50 53 68 784 818 79017 168 409 573 612 55 58 67 700 826 993.

80009 120 209 575 640 858 76 947 81123 47 242 71 512 50 58 59 748 818 73 909 99 82115 36 427 516 34 709 873 84 930 83060 101 8 550 91 695 84014 114 84 303 440 67 587 931 56 85206 14 74 669 915 59 86044 72 73 254 373 433 44 519 36 604 97 821 35 72 923 42 82 87139 45 293 326 452 68 659 756 74 891 974 88054 238 45 79 323 585 605 20 52 89 755 78 881 95 89138 47 59 204 462 673 735 85 871.

90029 100 296 380 577 687 727 54 907 91252 345 49 72 85 452 500 19 37 609 32 806 92035 243 49 369 96 467 582 934 37 88 93120 394 666 713 21 805 60 918 38 94031 101 69 271 93 362 55 407 544 70 630 715 905 95036 74 117 51 57 211 567 718 76 969 99 96212 16 358 475 615 68 86 706 817 54 66 69 915 97006 26 28 61 294 347 459 80 84 570 82 656 58 99 744 47 67 86 859 98075 125 84 300 10 12 17 91 402 4 17 523 640 781 860 984 96 99065 94 102 4 26 95 295 420 728 94 816 88

100031 76 173 94 521 45 77 705 29 820 917 101065 75 207 48 316 79 469 517 645 64 717 99 839 46 102114 47 343 66 401 36 508 619 731 848 912 103100 60 223 413 97 826 997 104005 35 88 131 50 237 83 445 75 561 626 38 758 74 864 76 904 72 96 105136 261 391 404 20 30 543 766 875 900 58 106039 67 232 36 98 305 90 443 46 54 86 524 724 895 952 107284 308 67 526 66 77 95 607 840 928 108038 103 69 293 441 69 857 109020 57 97 103 50 67 237 349 59 617 62 739 817 34 65 939 60 69 84.

110611 133 43 94 218 396 414 76 502 51 70 628 43 88 739 63 75 986 111009 36 54 145 207 9 60 473 515 76 650 701 827 57 914 36 82 112148 281 306 70 427 626 806 901 37 113010 42 49 232 83 96 336 54 62 507 10 71 675 87 909 114002 17 33 117 20 52 213 53 523 44 688 712 41 81 999 115035 86 113 54 63 96 330 573 602 13 18 827 57 72 84 116179 271 81 396 444 81 582 753 117006 25 320 406 689 739 73 86 886 909 58 118000 130 212 324 500 667 701 88 90 889 963 97 119045 69 83 310 407 60 655 90 705 18 52 94 830 43 990.

120160 301 22 23 516 78 84 659 745 49 804 53 915 121060 214 97 521 75 680 705 6 82 977 122092 98 105 48 257 69 327 487 515 94 532 88 879 123019 50 110 60 75 76 223 391 95 496 599 693 749 828 73 912 36 89 124005 121 50 76 79 220 32 35 82 314 26 752 75 89 921 45 81 125018 71 192 278 93 394 424 46 89 612 819 126128 90 217 56 336 79 503 52 653 61 825 87 938 127060 96 147 229 344 47 402 71 522 635 67 739 65 901 27 128008 27 117 20 48 50 262 338 432 566 713 14 811 993 129153 86 216 327 74 598 640 709 33

130164 83 605 721 941 131218 407 32 513 75 76 614 15 17 720 888 132067 260 98 357 492 550 641 53 95 827 47 962 71 95 133076 158 254 519 704 06 863 903 38 79 134008 76 183 272 84 94 335 405 84 89 501 57 80 717 24 840 86 924 81 91 135193 265 320 467 76 86 551 73 764 836 94 905 57 136108 320 53 72 78 97 775 857 975 137123 209 321 493 514 31 69 610 82 81 771 87 818 951 64 74 138087 102 69 65 474 562 681 31 923 38 139037 147 51 64 93 268 301 455 578 84 714 840.

צו אריס נ' שפילער פון דער מלוכה-לאטעריע!
די אויסצאהלונג פון אלערליי געווינסטן
קומט פאר זאפארט אין די קאנטארען פון דער בעריהמטער קאלעקטור
ס. יאטקא,
פיעטריקאווער 22
פיעטריקאווער 66
פאביאניצ. פל.דאמבר. 3
לאסען צו דער 1-טער קלאס קויפט שוין יעדער אין דער פון גליק בעקאנטער קאלעקטור!

140030 110 210 416 17 78 756 854 990 14105 54 269 341 53 70 438 98 576 641 69 76 720 54 867 951 142047 59 110 13 64 69 226 34 53 59 91 341 469 523 706 53 876 79 947 143185 205 78 630 66 91 711 58 835 96 952 144231 345 406 62 573 720 89 824 80 909 85 145130 248 356 64 89 506 94 644 728 70 844 960 148218 53 328 81 409 41 42 87 97 742 149037 193 239 45 455 67 653 725 42 78

150104 24 29 63 227 30 72 316 28 518 25 55 765 83 863 958 151198 235 329 475 509 67 663 705 73 992 152032 238 77 536 635 794 864 952 62 74 83 153015 142 57 211 68 82 310 34 67 466 74 573 603 29 79 81 97 730 801 78 956 154110 22 239 425 69 562 630 764 887 89 155079 252 650 51 60 828 901 32 36 156003 92 193 589 727 886 924 90 157030 115 51 275 77 84 555 73 87 629 718 842 4 751 962 158057 86 93 118 74 281 347 486 512 90 751 82 881 159032 137 89 207 67 85 396 535 601 30 750 853 902 11 65 69.

160009 10 50 52 113 85 206 48 356 439 595 89 841 917 45 88 161022 128 47 227 81 344 460 92 561 710 46 69 75 806 906 162017 315 24 463 69 92 685 708 26 35 73 921 163038 168 269 358 443 589 610 715 82 852 84 989 164007 72 363 673 712 81 806 54 165012 39 263 337 488 560 769 824 67 78 166007 196 266 347 59 99 443 562 66 96 775 167264 396 633 60 723 87 822 911 16 54 168030 156 273 382 94 416 37 524 709 20 83 169001 45 136 97 99 241 343 535 699 702 71 79 874 915 31 62 96.

170215 45 336 459 81 92 551 666 721 974 171034 93 287 335 48 460 83 577 606 10 769 172034 58 95 435 574 621 22 769 894 173009 70 214 51 85 429 43 599 643 843 51 174239 93 427 806 175213 53 405 978 80 176021 86 186 220 439 537 710 55 902 37 94 177002 69 90 134 37 347 71 73 564 619 51 716 72 85 842 178010 60 108 82 367 475 530 44 979 179003 52 54 55 73 112 24 81 82 233 37 70 366 446 531 83 608 734 47 81.

180052 76 96 107 202 18 306 37 54 463 84 651 701 24 365 181024 69 175 290 388 430 37 537 837 958 182100 21 81 256 97 324 459 542 96 617 835 183103 84 245 92 402 58 540 623 80 715 66 816 901 69 184033 116 24 27 79 221 26 315 682 91 763 82 946 83 185097 269 85 338 421 587 651 729 57 58 878 97 958 186252 62 331 441 48 73 539 648 187056 65 68 83 157 79 223 54 418 42 551 634 720 812 34 59 90 912 58 188007 61 262 331 37 63 79 651 67 710 885 957 61 189101 12 481 564 649 824 904 07 15

190 60 159 213 48 432 47 53 538 53 689 799 818 89 915 62 75 191048 86 101 97 375 80 558 710 56 74 75 859 999 192038 44 282 315 459 74 660 713 17 45 954 79 193129 55 280 374 400 41 84 533 55 602 20 48 867 935 81 133 427 586 95 775 800 05 974 195087 345 412 69 696 723 808 84 924 67 196018 100 43 93 232 80 328 469 568 715 922 197085 150 236 351 542 77 729 51 67 79 863 924 42 198034 69 89 135 49 207 53 555 76 668 798 825 190067 167 272 480 502 36 73 654 739 92 902 44

200085 249 53 324 67 77 438 74 87 508 670 749 835 63 977 201105 31 39 90 221 30 34 90 315 472 89 515 741 81 820 32 49 930 202199 290 307 47 756 996 203003 100 280 358 405 670 702 873 204042 63 66 116 75 309 569 617 28 73 723 31 93 902 12 205023 94 93 129 30 387 438 534 51 788 836 40 70 85 94 993 206137 237 66 333 456 58 60 605 88 684 716 857 93 976 207005 125 52 234 345 96 497 914 208036 79 196 217 44 63 327 77 91 445 520 64 603 866 209124 33 350 449 582 60 639 57 765 972 92.

די איינציגע זיכערע געלד-לאקאטע אין דער היינטיגער צייט — איז קויפען ערד

GHEŁMY

ביים

לאדזער שאסעי

פארצעלאציע

פון זגערזשער וואלד

פון 1.50 זל. פאר א קוואדראט-מעטער. אויף 2-יעהריגע אהנפראצענטיגע אויסצאהלונגען.

שעהנע וואלד-פארצעלען פון דער גרויס פון 1.500 קוואדראט-מעטער ביז 2.500 קוו.-מעטער, אבגערוקט מיט 6 קילאמעטער פון לאדז אין די גרעניצען פון דער שטאט זגערוש, אויסגעצייכנטע קאמוניקאציע-בעדינגונגען 700 מעטער פון דער טראמוואי-סטאציע „Adelmówek" – זגערזשער טראמוואי-ליניע. ענטשפרעכענדע בעדינגונגען צו וואוינען זומער און ווינטער.

יעדער קויפער פון א פארצעל קען תיכף נאכ'ן בעצאהלען דעם בעטראג זיך מאכען א היפאטעק-בוך.

פערקויף און אינפארמאציע אין סעקרעטאריאט פון מאגיסטראט פון דער שטאט זגערוש טעגליך פון 9–15, שבתים פון 17–20 און זונטאג פון 9–12 בייטאג. אויס'ן ארט אינפארמירט דער וואלד-וועכטער

קלאנג-פילם-טעאטער

„MIMOZA"

ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסער יום-טוב-פראגראם!

דער קעניג פון די בעטלער

אין די הויפטראלען:

DENIS KING

JANET Mc DONALD

אויסערדעם: קלאנג-צוגאבע און לאנד-אקטואליטעטען.

אנהויב 5.30, 7.30 און 9.15, שבת, זונטאג און יום-טוב 3.30 נ"מ

DR. MED.

Haltrecht

ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.,

נעמט אן פון 8–10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 6 ביז 8.30 אוו. זונטאג פון 9 ביז 1 בייטאג.

פיעטריקאווער 10

נעמט אן אין לעטשניצע סאניטאס Śródmiejska8 פון 2 ביז 3 נאכמ.

Dr. med.

W. Eychner

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11

טעלעפאן 72–134

נעמט אן פון 2–3 נאכמ. און פון 7½–9 אוועגד.

ווילטיג פאר שניידער-מייסטער און קאנפעקציאנערען!

מיר טיילען מיט, אז אונזער

שניידער-צודאטען-געשעפט

בעזיצט איצט לאגער צום איצטיגן סעזאן א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע

25 פראצענט בילינער

פאלטען-פוטערס, סאטינען, וואטעלינען, וויסטאריעס, בעק, ערמעל-פוטער, וואלאשאנקא.

אלפאגאס, זיידענע פוטערס, ראססהאר, סעפער, סרויזע, מושלין, לייווענד.

סאמט-קעלנע, ספעציעל אפטיילונג פון דאמען, הערען, קינדער, סנעפ, נארנע

קומט און איבערציגט אייך! מיט אכטונג

8 נאוואמיעסקא Bazar Krawiecki 8

פראנט געוועלב

אין הויז ווי עס געפינט זיך דאס טוך-לאגער פון ב. מאראקא

בעמ.: צוליב'ן איצט הערשענדען קריזיס האבען מיר רעדוצירט די פרייזען

לויט פריהער מיט 25 פראצענט

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף פילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויסערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראכגיג און שטערבליך. ספעציעל גוטענע היל-באנדאזשען אויסגעצייכנט נאך דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר

דאקטאר ברעכורעטונג בעזייטיגט זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען בראך. אויך פאר הויקערס לייטגנגען מיט הייל-גארטעלען און אפאראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאטפוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גוטענע פיס און הענד, גוטענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.

שפרעכשטונדע פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped

von Lemberg Łódź, WÓLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערפינדען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. דר. י. מאַרישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן טערוזיבערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס דעם בעסטען דאנק דעם הערן ד'ר. י. ראפאפארט, ספעצ. פאר בראך, וועלכער נעמט אן אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 טעל 22-177 פראנט פארט פאר זיין גערויסענהאפטען פערלעגען מיר א גוטענעם הייל-באנדאזש לויט זיין מעטאדע האב געליטען אויף בראך 20 יאהר און א דאנק איהם בין איך היינט געזונט אזוי, אז כ'קען איהם יעדען אהנצייגען היים שטפעהלען.

Dr. BERGHOF Arzt.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוועגד. --

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

– בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. –

וויזיט 3 זל.

קינא-טעאטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און ווייטערע טעג!

גרויסער יודישער פילם!

צוויי וועלטען

אין די הויפטראלן:

אברהם מארעווסקי און HENNY PORTEN

עס נעהמט אנטייל א סינאגאגאלער כאר וואס וועט אויספיהרען יודישע לידער און חסידישע נגונים.

אויסער'ן פראגראם: „דאס הארץ פון א מוטער"

געקליבענער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' סטעפאנסקי

אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב — 12 א זייגער בייטאג. דער זאל איז גוט בעהייצט.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

רענטגען-אינסטיטוט און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגערזשער 17, טעל. 116-33

ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. פון 1–2

ד"ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1–2 און פון 6–7

ד"ר יוסטמאן נערווען-קראנקה. פון 12–2

ד"ר סטופעל רענטגען פון 12–3 און 4–6

ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורטס-הילף פון 11½–1

ד"ר מאנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5–6

ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערען-קר פון 10–11, 2–3 און פון 6–7

ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11–12 און פון 4–5

ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1–2

ד"ר נ. ראזעס צאהן - ארצט פון 9–1

ד"ר א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3–7

צאהן-ווגרהיילונג, בעלעכטונגען, קאראנען, מאסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראנקהייט פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען, איספונגען געגען שארלאך (שקארלאטין). — די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג. וויזיטען אין שטאט

ZWOZKI

Wagonowo — Półwagonowo

w mieście i poza miasto

AUTO-TRANSPORT

11 Listopada 112 tel. 184-70

די ביליגסטע קוועלע פון מאדערנע

מענער- און קאפעלושען

פון 6.75 זל. אן אין ביי

שווארצבערג פיעטריקאווער 50 (אין הויף)

אויסוואהל פון אלערליי פארבען און פאסאנען.

באמערקונג: רעפעראטורען ווערען פינקטליך און פאכמעניש אויסגעפיהרט

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

האט זיך איבערגעצויגען אויף

צעגעלניאנא 36, טעל. 90-216

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען

נעמט אן פון 9 – 2 נארמ. און פון 5 – 9 אוועגד

פאר דאמען בעזונדערען ווארטע-צימער.

אשטובמיט א קוך

פון זאפארט איבערצוגעבען. איך קען מיך טוישן אויף אנ'ענגעלנא שטוב.

נאוואמיעסקא 26, ביי מ. טרובסקי. –

אלערז-יונגעל

פון געלד געצאהלט, ווערט געברויכט צו מיעטעלקעס. מעלדען זיך אין פאבריק קילינסקיעגא 44, 2. הויף.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט צוטראגען צו היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש און אויסלאנד – 8 זל.

פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40 . . . . . 60— 4

נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— 8

[illegible] א מילימעטער-שורה. [illegible] דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.